

«Не той тепер у Плоскому рай, не той...», -

каже місцевий фермер Василь Пірус

Наше знайомство з головою ФГ «Володимир-Вінагро» почалося з його непідробного щирого зізнання: «У нас, повірте, років з дванадцять не було тут «живого журналіста», ще з того, мабуть, часу, як книгу писали про нашу золоту Млинівку і дороге серцю Плоске... Пам'ятаєте, вийшла така, «Зелений рай» називається. Не той тепер у Плоскому рай, не той... Немає у нас вже того, що ще недавно було, і вже ніколи воно сюди не повернеться... Зникають наші села, старіють, хати розсуваються, люди вмирають. Дуже боляче про це навіть думати, давайте краще про справи весняні поговоримо...».

Василь Миколайович Пірус — єдиний в селі фермер, який обробляє 170 гектарів орендованої у земляків землі. Решта паїв — у великих землекористувачів. Йому дісталися залишки колишнього сильного місцевого господарства — далеко не новий ангар, зернотік і кілька пошарпаних вітрами господарських споруд. Довкола — руїни ферм, тракторної бригади, автопарку, контори, вагової. Але мене приємно здивував набір техніки на господарському дворі — і зерновий комбайн у гарному стані, і сівалка зернова, і сівалка пропашна, і плуг сучасний, і культиватор.

— Для нас цієї техніки більше, ніж треба, але вона завжди в роботі, бо надаємо нею послуги тим, хто немає власної, — каже Василь Миколайович. — Вклали великі гроші

і таким чином повертаємо затрати. Звісно, першим ділом виконуємо роботу в себе. Оце завтра йдемо в поле сіяти соняшник. Він у нас буде рости на 57 гектарах, а в кінці квітня дійде черга і до кукурудзи. Яру пшеницю вже посіяли і маємо гарні сходи озимини. Слава Богу, погода нам сприяє, пройшли гарні набивні дощі, і щоб «зловити» благодатну вологу, будемо сіяти і вночі. Маємо таку практику з попередніх років, і вона себе виправдовує...

Про таких як Василь Пірус у народі кажуть: і швець, і жнець, і на дуду грець. І це — правда! У нього золоті руки, бо немає такої роботи, щоб не вмів її виконати, дарма, що за фахом радіотелемеханік. Він не може на когось розраховувати, що хтось підсобить, підстрахує. Прос-

то людей в господарстві можна порухувати на пальцях однієї руки. Разом з керівником працюють лише Олександр Богданець і Микола Сокол, а Василь Миколайович і агроном, і комбайнер, і тракторист, і водій, і постачальник, і ремонтник, і навіть бухгалтер...

— Я дуже горджуся своїм чоловіком, його вродженим талантом всьому давати раду, — сказала при зустрічі дружина Василя Піруса Людмила Анатоліївна. — Якби у нього не було цієї риси, то не знаю, як би ми вижили у цьому «загубленому раї». Він — ризикована, виважена і надзвичайно відповідальна людина.

Віктор ЗЕЛЕНЮК,
власкор «Вінниччини»
Вендичанська громада
Фото автора

Найвідоміший спортсмен в історії Оратова — переможець Кубка світу

Родом військовослужбовець Національної гвардії України Петро Давиденко оратівчанин. Свого часу з його батьком Олексієм Петровичем ми працювали поруч. За парочку десятиліть після того я дізнався, що його молодший синок ще в молодших класах став блискучим футболістом. Приїхавши, щоб розповісти про нього у «Вінниччині», переконався, що захоплюватися справді було ким: він надзвичайно майстерно жонглював м'ячем, аж подих перехоплювало. А головне, що в будь-якому матчі хет-трики й покери були для нього звичним явищем.

Коли Петро змінив свій основний вид спорту на бойове самбо, це спершу викликало здивування. Але, виходить, він сам більше відчував, що йому потрібно. Бо прогресував надзвичайно швидко на всіх рівнях. Враз добрався до кількох титулів призера чемпіонату світу, чемпіона

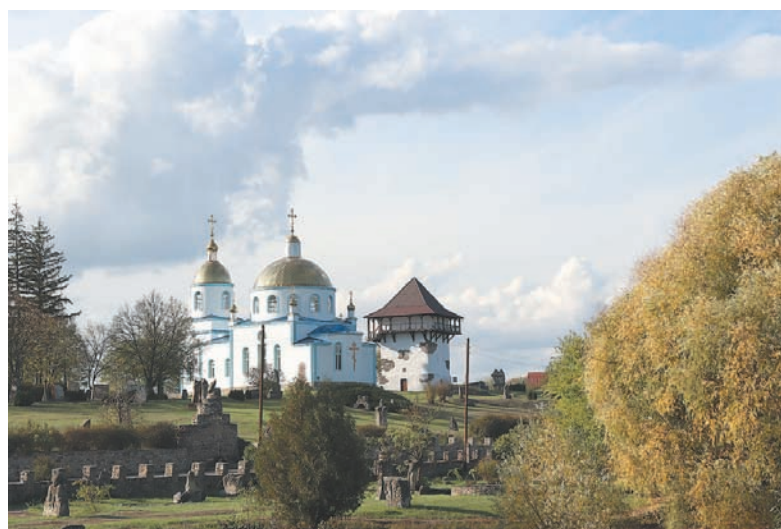

Європи та призера Кубків світу. І ось нарешті чудова звістка з вірменської столиці: у категорії до 80 кілограмів на розіграші Кубка світу він став переможцем. Притому у вирішальних поєдинках волею жереба, але ніби на замовлення, здо-

лав спершу білоруса, а потім — і росіянина! В його перемогах — багато символіки, бо зробив це, незважаючи на ушкоджену ліву ногу.

Щиро вітаємо, земляче! Нових Перемог тобі й Україні!

Микола КАВУН

Скандал навколо заповідника «Буша», або Кому вигідно знищити вікову пам'ятку культури?

Днями в соцмережі широкого розголосу набула інформація про те, що в селі Буша Ямпільської громади ділянку площею понад 13 гектарів планують перетворити на кар'єр і що Державна служба геології та надр України уже фактично продала якійсь маловідомій новоствореній фірмі право «рити» там корисні копалини. І нікого не хвилює, нікому не болять, що майбутній кар'єр буде розташований впритул до Державного історико-культурного заповідника «Буша» та геологічної природної пам'ятки загальнодержавного значення «Гайдамацький Яр».

8 стор.

Безпілотник для ЗСУ

купили завдяки колективу Вінницького театру

Кошти на придбання квадрокоптера для воїнів-розвідників зібрав колектив Вінницького обласного академічного музично-драматичного театру ім. М.К. Садовського разом із партнерами.

«У Міжнародний день театру, 27 березня, нами було прийнято рішення відгукнутись на звернення одного зі взводів 172-го батальйону 120-ї бригади ЗСУ і перерахувати одноденний заробіток, а також додаткові «донати» як від співробітників театру, так і від глядачів-театралів, від наших партнерів — організаторів гастролейних заходів (компанія «Вінницяконцерт», Світлана Хнікіна, Наталя Марчук, Петро Йонаш та інші) на придбання квадрокоптера для повітряної розвідки, — розповів директор театру Іван Педорук. —

Дякую кожному, хто долучився до цієї роботи, а особливо — партнерам із БО «Міжнародний об'єднаний фонд допомоги», які також фінансово (досить вагомо!) долучилися до збору, допомогли організувати матеріально-адміністративні заходи і придбати цей апарат вартістю майже 125 тисяч гривень».

Як зазначив директор театру, безпілотник «Mavic» із необхідним обладнанням незабаром відправиться на фронт виконувати бойові завдання з повітряної розвідки.

Полеглому Герою було майже тридцять...

Ще одна болюча втрата для Городківської громади та всієї України — до Небесного воїнства приєднався молодий захисник Володимир Вітошкін.

Володимир Олександрович Вітошкін, 12 квітня 1994 р. народження, житель с. Городківка, був призваний на військову службу 14 січня 2023 р. Служив старшим водієм 1-го десантно-штурмового відділення 3 десантно-штурмового взводу 10 десантно-штурмової роти 3 десантно-штурмового батальйону. 31 березня 2024 р. поблизу Красногорівки Донецької області наш земляк прийняв свій останній бій.

«4 квітня мешканці Городківської громади провели в останню дорогу Вітошкіна Володимира Олександровича. Він був справжнім у всьому і до останнього подиху залишався вірним своїм рідним і своєму обов'язку, — написали земляки на сторінці громади. — Світла пам'ять та безмежна вдячність за вірність Батьківщині навіки залишаться в наших серцях. Ві-

чна пам'ять Захиснику! Герої не вмирають!».

Висловлюємо щирі співчуття рідним та близьким героїчно полеглому захиснику.

Знищив чимало ворожих танків

У селі Новофастів Погребищенської територіальної громади 4 квітня провели в останню путь захисника Павла Письменного, життя якого обірвалося 6 грудня 2023 року в районі населеного пункту Терни Краматорського району Донецької області.

Павло Васильович Письменний народився 23 серпня 1989 року в Новофастові. Як розповіли на сторінці Погребищенської громади, тут він виростав, навчався у школі, закінчив 9 класів. Працював різноманітним у ТОВ «Зоря Поділля», опалювачем у Новофастівській ЗОШ...

У лавах ЗСУ Павло Письменний служив старшим оператором 1-го відділення протитанкових ракетних комплексів взводу протитанкових ракетних комплексів 1-го механізованого батальйону. А тепер навіки повернувся додому на щиті.

«У мирному житті пам'ятаємо Павла працелюбним, добрим, товаришким, готовим прийти на допомогу. Війна змінила його життя зі звичного, мирного на тривожне, сповнене небезпек, воєнне. Важко знайти слова втіхи, загоїти біль та гіркуту від втрати рідної близької люди-

ни. Нехай добрий спомин про покійного захисника стане сильнішим за смерть і назавжди залишиться у пам'яті рідних, друзів, бойових побратимів, усіх, хто знав його, любив і шанував...», — зазначила староста Новофастівського старостинського округу Леся Шепетя.

Поділяємо біль втрати і щиро співчуваємо рідним та близьким воїна Павла Письменного. Вічна пам'ять і слава Герою!

Ще одного Героя-земляка втратила Оратівщина

Командир 1-го відділення ударних безпілотних авіаційних комплексів молодший сержант Ігор Сасюк віддав життя за Україну 7 квітня цього року, мужньо виконуючи військовий обов'язок біля населеного пункту Роботине Запорізької області.

Ігор Ярославович Сасюк народився 2 січня 1990 року, житель селища Оратів.

«Війна назавжди відібрала коханого чоловіка, найкращого тата маленької донечки, люблячого сина, гарного брата, — зазначають на сторінці Оратівської селищної громади. — Він був справжнім патріотом України, який віддав своє молоде життя за кожного з нас у боротьбі з російським окупантом.

У цю гірку мить розділяємо біль важкої втрати та висловлюємо щирі співчуття родині загиблого, який навіки буде взірцем мужності, пат-

ріотизму, незламності».

Вічна пам'ять і слава Герою. Добрий, світлий спомин про нього назавжди залишиться у пам'яті усіх, хто знав його, любив та шанував.

Вперше став на захист України майже 10 років тому

У Вінницькій громаді 4 квітня прощалися з відважним воїном Леонідом Кобчиком.

Леонід Степанович Кобчик народився 2 травня 1971 року в селі Кам'яногірка Дашівської селищної громади. Навчався в місцевій школі. Згодом вступив до Іллінецького аграрного коледжу. Після служби в армії разом із сім'єю переїхав до Вінниці. У місті працював на насінневому заводі у мікрорайоні Пирогова.

У 2014-2015 роках Леонід Степанович Кобчик був учасником АТО/ООС. Брав участь у боях за 32-й блокпост, пізніше названий «долиною смерті».

У часи повномасштабного вторгнення теж не залишився осторонь та пішов на фронт захищати Украї-

ну. Воював у складі 79-ї окремої десантно-штурмової бригади поблизу Мар'їнки. Загинув 1 квітня 2024 року під час мінометного обстрілу біля Новомихайлівки Покровського району. Йому було 52 роки.

У Леоніда Степановича залишились дружина, син, невістка та 4-річний онук.

«Тато любив допомагати людям, любив життя, любив сім'ю. Дуже чекав зустрічі з онуком. Коли дідуся телефонував, онук хапав телефон і цілував його, так сильно любив дідуся...», — згадують рідні...

Вічна пам'ять і слава Герою, що віддав життя заради нас. Щирі співчуття його рідним і близьким.

За інформацією Вінницької міської ради

На щиті до рідного села Щаслива

повернувся відважний воїн Микола Лейбук, із яким навіки попрощалась Липовецька громада

Микола Леонтійович Лейбук народився 7 жовтня 1971 року в селі Щаслива. Закінчив місцеву школу та Вінницьке училище № 7, мав спеціальність будівельника.

20 січня 2023 року був мобілізований до ЗСУ та проходив службу у механізованому батальйоні на Донецькому напрямку. 29 березня 2024 р. зазнав важкого поранення, унаслідок чого помер, перебуваючи у шпиталі зведеного загону Державної прикордонної служби м. Дружківка Краматорського району.

4 квітня Липовецька громада і його рідне село Щаслива навіки прощалися з героїчним воїном.

«Микола Лейбук захищав Україну до останнього подиху. Не зміг

приїхати два місяці тому попрощатися з братом Романом. Був на завданні, — розповіли на сторінці Липовецької міської ради. — Навколішки, живим коридором, мешканці села і проїжджі люди проводжали Героя в останню земну путь... На траурному мітингу до сім'ї загиблого Героя звернувся міський голова Віктор Бичков, староста села Михайло Микулін. Вони висловили співчуття дружині Катерині Григорівні, синам Дмитру і Максиму, донечці Марії, брату Віктору, сестрі Аллі з приводу важкої непоправної втрати. Вдячність і низький уклін покійним батькам за гідне виховання синів! Вічна слава воїну Миколі-Лейбуку!».

Крижопільська громада у жалобі

Живим коридором 6 квітня зустрічали земляки полеглого воїна Сергія Пашенка, жителя селища Крижопіль.

«З метою вшанування пам'яті Пашенка Сергія Миколайовича, який героїчно загинув, захищаючи незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України, підписав розпорядження «Про оголошення Дня жалоби в громаді», — повідомив Крижопільський селищний голова Володимир Василюк.

Військовослужбовець Сергій Пашенко народився 9 листопада 1982 року. Під час ворожого артилерійського обстрілу в районі

населеного пункту Іванівське Бахмутського району Донецької області 1 квітня 2024 р. захисник прийняв свій останній бій...

«Солдат Пашенко Сергій Миколайович служив водієм 3-го гранатометного відділення гранатометного взводу роти вогневої підтримки. Світлий, добрий спомин про звитязного воїна, захисника України назавжди залишиться в серцях та спогадах його бойових побратимів, рідних і земляків», — зазначили в Тульчинській районній державній адміністрації.

Вічна пам'ять і слава Герою! Висловлюємо щирі співчуття його рідним і близьким.

Були великі плани на майбутнє...

Дмитро Матвіяшин народився у Вінниці 22 березня 1988 року. Випускник школи-лицею №29. Після здобуття середньої освіти вступив до Вінницького національного аграрного університету, де здобув фах інженера-механіка. Працював на приватній фірмі. У вільний час любив порибалити зі старшим сином, займався футболом.

Разом із дружиною Інною виховував двох синів — 13 і 10 років. Проте спокійне життя сім'ї перервала війна...

Як повідомляє Вінницька міська рада, 11 січня 2024 року Дмитро Матвіяшин пішов на службу в ЗСУ, пройшов навчання. Воював у складі 71-ї окремої егерської бригади десантно-штурмових військ Збройних Сил України.

За словами рідних, на війну Дмитро пішов заради старшого брата, який понад рік перебуває на

службі. Не міг залишатися в тилу, поки на фронті, ризикуючи своїм життям, воює брат.

Загинув Дмитро Васильович Матвіяшин 28 березня 2024 р. під час виконання бойових завдань під населеним пунктом Новокалінове Донецької області.

«Мама Дмитра кожною клітинкою душі відчувала його стан, настрій. Він був чудовим батьком. Ми одружені 14 років, у нас була ідеальна сім'я. Ми дуже одне одного любимо... У нас були великі плани на майбутнє. На жаль, їм вже не судилося здійснитися...», — розповіла дружина полеглого воїна.

В останню дорогу відважного воїна-вінничанина проводжали 4 квітня. Після відспівування у Спасо-Преображенському соборі та прощання на подвір'ї рідної школи його поховали на Алеї Слави Сабарівського кладовища.

Вічна пам'ять і слава Герою! Щирі співчуття рідним та близьким.

Ремонтують техніку – і нашу, і трофейну

Технічне забезпечення військ у бою є одним із дуже важливих видів усебічного забезпечення бою. Здається, нема таких завдань, з якими б не могли впоратися ремонтники першого окремого стрілецького батальйону. Вони ремонтують усе – від звичайних позашляховиків і до важкої броньованої техніки.

Також ворожа трофейна техніка, яка була захоплена в боях вій-

ськовослужбовцями 1-го окремого стрілецького батальйону, доправляється до взводу технічного забезпечення, де здійснюється копітка робота з її відновлення. Після цього наші воїни можуть використувати трофеї для захисту України.

Нагадаємо історію цього доблесного підрозділу. З початком російської військової агресії проти України наказом Головнокоманду-

вача ЗСУ 26 лютого 2022 р. розпочалося формування військової частини А7085 Вінницького обласного територіального центру комплектування та соціальної підтримки (ОТЦК та СП). І вже 28 лютого 2022 р. було сформовано 1-й окремих стрілецький батальйон міста Вінниці.

За довгі місяці війни військово-службовці батальйону героїчно стримували противника на оборон-

них рубежах, захищаючи населені пункти Дробишеве Донецької області, Першотравневе Харківської області, Макіївка Донецької області... І нині продовжують відстоювати Україну, причому чимало бійців удостоєні високих бойових відзнак.

Активна робота ремонтників 1-го окремого стрілецького батальйону міста Вінниці не зупиняється навіть уночі. Усе заради того, щоб відновлена техніка якомога швидше знову вирушила допомагати знищувати ворогів!

«Наближаємо нашу перемогу двадцять чотири години сім днів на тиждень!» – кажуть захисники.

У Нацгвардії є вакансії

Так, військові підрозділи тепер шукають поповнення не лише через ТЦК, а й через рекрутингові центри, центри зайнятості та сайти з пошуку роботи.

НАШІ ВАКАНСІЇ

robota.ua

Топ-10 свіжих вакансій у Національній гвардії України від одного з сайтів із працевлаштування оприлюднила на своїй сторінці військова частина 3008 НГУ, дислокована у Вінниці.

Отже, потрібні такі фахівці: командир взводу, військова частина НГУ (м. Рівне), заробітна плата 25000 – 125000 гривень; телефоніст, військова частина НГУ (Київська обл.), заробітна плата 25000 – 125000 гривень; сапер, військова частина НГУ (м. Одеса), заробітна плата 20000 – 120000 гривень; механік-водій бойової машини танка, військова частина НГУ (Київська обл.), заробітна плата 25000 – 125 000 гривень; фахівець із ремонту автомобільної техніки, військова частина НГУ (м. Одеса), заробіт-

на плата 20000 – 120000 гривень; гранатометник, військова частина НГУ (м. Херсон), заробітна плата 21000 – 121000 гривень; хімік, військова частина НГУ (Вінницька обл.), заробітна плата 25000 – 125000 гривень; бойовий медик, військова частина НГУ (Вінницька обл.), заробітна плата 27000 – 127000 грн; помічник начальника військового наряду, військова частина НГУ (м. Рівне), зарплата 21000 – 121000 грн; розвідник, військова частина НГУ (Київська обл.), зарплата 25000 – 125000 гривень тощо.

Звісно, вакансій у Нацгвардії та в інших родах військ є значно більше. І дехто надає перевагу тому, щоб самостійно працевлаштуватися на обрану посаду, ніж чекати мобілізації.

Поради мобілізованим та їхнім рідним

Перелік важливих знань, речей та дій нагадують представники Вінницького аналітично-просвітницького центру «Ветеранський простір».

Чоловік, брат, батько, донька чи син – мобілізовані. Уся родина хвилюється за якісне порядження та місце майбутньої служби. Утім, за емоціями дуже важливо не загубити дійсно суттєве – деталі, які допоможуть у разі втрати зв'язку з близькою людиною. На жаль, саме з браком інформації від рідних ми найчастіше стикаємося в історіях про безвісти зниклих.

1. Родина повинна знати, куди саме мобілізували.

Це значить, що вам слід мати під рукою умовне найменування частини (припустимо, А0000), а за можливості і дійсне найменування (наприклад, 120-та бригада...). Будьте готові, що останнє не завжди розголошують, тому номер частини – це ваша базова інформація.

В ідеалі: відділення-взвод-рота (батальйон-бригада).

2. Важливо зберігати видані при мобілізації документи.

Наприклад, довідку про проходження служби. У ній буде вказано, що особа зарахована до складу певної частини і проходить службу з конкретного часу. Якщо немає можливості віддати сім'ї усі отримані документи на зберігання, достатньо буде фотографій на смартфоні у рідних. Тримати па-

пери у польових умовах насправді незручно – завжди є велика вірогідність втратити.

3. У рідних мають бути номери телефонів на екстрені випадки.

Очевидно, що номер керівника військової частини усім очочим не повідомляють. Тож вам варто тримати у полі зору когось, хто часто знаходиться поруч з вашим рідним захисником чи захисницею. Домовтеся одразу, якою є «допустима пауза» у дзвінках, і в яких випадках можна бити на сполох. Наприклад, після 5-7 днів повної інформаційної тиші.

В ідеалі: залиште рідним контакти командира батальйону чи роти (взводу) та двох побратимів.

Також не завадить дізнатись номер гарячої лінії військової частини, чергового або стройової.

4. Важливо не розголошувати інформацію за межами родини.

Відомості про місце і деталі служби потрібно зберігати «всередині родини». Необережний розголос між сусідами, колегами, знайомими здатен реально нашкодити.

«Коли військовий/військова в особистій справі вказує контактну особу (дружину, чоловіка, маму, батька), то підсвідомо обирає людину, в якій буде найбільше точної інформації. І ця людина уже бере на себе відповідальність за конфіденційність. Як би ви не пишались бойовими заслугами члена сім'ї, не розповідайте іншим про його військову спеціальність та місцезнаходження», – коментує рекомендацію очільниця «Ветеранського простору» Марія Довжик.

5. У випадку відрядження слід повідомити про це рідних.

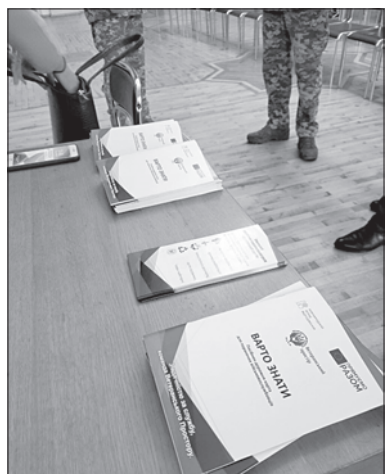
Переміщення з одного місця служби до іншого супроводжується наказом (звідси вибув, туди прибув). Важливо, щоб сам мобілізо-

ваний про це знав і повідомив рідних. Таке нерідко трапляється з представниками ТРО, яких зі служби у тилу відправляють ближче до лінії фронту. Тож контактна особа повинна знати, куди саме відправили мобілізованого.

І наостанок. Занотуйте собі коротку методичку з тими даними, які точно маєте повідомити правоохоронним органам у разі зникнення зв'язку з мобілізованим (і нехай ця методичка вам ніколи не знадобиться):

- Прізвище, ім'я, по батькові;
- дата народження мобілізованого/ої;
- копія його/її паспорта;
- контактні дані постійної дислокації військової частини;
- контактні дані військкомату, з якого мобілізували;
- ідентифікаційний номер, номер військового квитка або тимчасового військового квитка чи жетона;
- ПІБ та контакти кількох побратимів;
- ПІБ та контакти безпосереднього командира;
- номер телефону гарячої лінії у військової частині, бригаді, угрупованні.

Ситуацію в Яришівському будинку-інтернаті прокоментувала Наталя Заболотна

У попередньому випуску газети ми повідомляли, що Офіс уповноваженого Верховної Ради з прав людини ініціював перевірку в Яришівському психоневрологічному будинку-інтернаті, оскільки омбудсмен Дмитро Лубінець «отримав звернення щодо неприпустимої ситуації з підопічними», а моніторинговий візит виявив порушення. За його словами, частина підопічних закладу потребувала термінового санітарно-гігієнічного догляду і мала зношений одяг, було виявлено «порушення прав на гідні та безпечні умови перебування», застарілі ліжка з панцирною сіткою, а один із підопічних потребував негайної госпіталізації, бо в нього значно збільшена нога через якісь нарости. Цей чоловік скаржиться на біль і неможливість пересуватись.

Повідомлялось також, що в інтернаті менш ніж за два роки померли 27 підопічних, більшість із яких мали ішемічну хворобу серця. «Як з'ясувалося, їм давали ліки, що містили клозапін. Проте обов'язковим гемолітичним контролем не забезпечили», — написав Дмитро Лубінець...

Позицію обласної військової адміністрації з цього приводу висловила перший заступник начальника Вінницької ОВА Наталя Заболотна. На початку брифінгу, присвяченого ситуації в Яришівському психоневрологічному будинку-інтернаті, вона зазначила, що за результатами того моніторингового візиту «в мережі Інтернет було поширено світлин клієнтів закладу та інформацію, яка потребує уточнення та коментарів».

— Так, на одному з опублікованих фото зображено кінцівку клієнта із зауваженням про необхідність його негайної госпіталізації. Слід зауважити, що клієнт закладу з відповідною хворобою кінцівки перебуває в закладі вже десять років, — розповіла Наталя Заболотна. — Вказана особа весь цей період є під цілодобовим медичним спостереженням фахівців закладу. Враховуючи специфіку хвороби, нога пацієнта перебуває в контрольованому стані — немає нагноєння, немає запалення, загроза життю відсутня. Медичний персонал постійно здійснює терапевтичні заходи та догляд за шкірою кінцівки. Хвороба клієнта не є рідкісною і не є одиничним випадком. Вилікувати хворобу повною мірою неможливо, проте можна підтримувати у прийнятному для пацієнта стані за допомогою лікарських засобів, зміни положення ноги та дотримання гігієни, аби не інфікувати поверхню ноги, що і робиться персоналом закладу.

Заступниця очільника області зазначила, що законодавство про охо-

рону здоров'я забороняє розголошувати відомості про хворобу та діагноз клієнта закладу. Проте вказана особа постійно отримує належне лікування та консультування не лише сімейного лікаря, але й хірурга, судинного хірурга та дерматолога.

— Важливим для усвідомлення ситуації є епізод, коли у 2021 р. моніторинговий візит до інтернату здійснили представники уповноваженого Верховної Ради України з прав людини разом з представником урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю у Вінницькій ОВА, головою Всеукраїнської громадської організації осіб з інвалідністю-користувачів психіатричної допомоги «ЮЗЕР» Русланом Імереллі. Тоді цьому підопічному запропонували прооперуватися, але він відмовився, засвідчивши це письмовою заявою-відмовою. Нагадаю, що, згідно з основами законодавства про охорону здоров'я, на застосування методів діагностики, профілактики та лікування необхідна згода пацієнта.

— А 27 лютого цього року моніторингова група, до якої входили представники ГУ

правильно, добре орієнтувався — такий висновок зробив лікар-психіатр. Належний догляд за клієнтом підтверджує сам факт того, що при складній хворобі протягом 10 років персонал закладу не допустив погіршення його стану — ні нагноєння, ні запалення кінцівки. На цьому наголошують хірурги, судинні хірурги і дерматологи та рекомендують в подальшому впроваджувати призначені раніше методи лікування.

Загалом же, за інформацією Вінницької ОВА, зараз у Яришівському психоневрологічному будинку-інтернаті проживають 150 громадян, включно з вимушено переміщеними особами.

— Усі клієнти мають інвалідність,

Національної соціальної служби у Вінницькій області та, знову ж таки, представник урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю у Вінницькій ОВА, засвідчила проведення медичного огляду, під час якого лікарі підтвердили, що захворювання ноги є хронічним, тому підопічному запропонували госпіталізацію до медичного закладу, проте він категорично відмовився та виявив бажання залишитися «вдома». Так цей 73-річний чоловік називає будинок-інтернат, — продовжує Наталя Заболотна. — Зазначу, що на момент огляду він був спокійним, відповідав чітко,

у кожного з них укладена декларація з сімейним лікарем Яришівського ЦПМСД, тож вони мають актуальні результати повного медичного огляду. Лікарських засобів та засобів гігієни достатньо, ліки всіх груп є у наявності... Підопічним, яким призначено медикаменти з діючою речовиною клозапін, проведено гематологічний контроль, як того вимагає Міністерство охорони здоров'я України. Також кожен підопічний забезпечений особистим одягом, трьома комплектами постільної білизни, рушниками тощо. Всі речі промарковані та періодично знезаражуються... 8-го грудня 2022 р. заклад придбав нові ліжка для осіб з інвалідністю. Конструкція та матеріал, з якого вони виготовлені, відповідає встановленим вимогам.

Що стосується смертей в інтернаті, то Наталя Заболотна визнала: в період з 2022-го по 2024 рік у закладі справді померло 27 клієнтів.

— Вказані особи були людьми похилого віку, яким більше 60-и і 70-и років, і навіть близько 80-и, та перебували в закладі тривалий період свого життя. Щодо кожного з них є висновок судово-медичної експертизи, який підтверджує наявність важких діагнозів...

Також під час брифінгу Н. Заболотної було зазначено, що за період з 2018 р. донині щорічна середня смертність у закладах соціальної сфери Вінниччини — 21 особа. А якщо порівнювати показники за 2018-2021 рр. та 2022-2023 рр., то з об'єктивних причин середній показник смертності зріс на 6 осіб.

Наталя Заболотна переконана, що причиною цього зростання, зокрема, є те, що від початку повномасштабного російського вторгнення Вінниччина прийняла 1350 пацієнтів з психоневрологічних закладів Донеччини, Луганщини, включно з маломобільними. З них 421 особу — транзитом, багатьох евакуювали волонтери. А в умовах воєнного стану на територіях, де ведуться або велись бойові дії, був неможливим належний догляд клієнтів. Перебування в зоні ведення бойових дій і сам процес евакуації були стресовими та негативно вплинули на їхнє здоров'я. Адже, як відомо, для людей похилого віку з хронічними захворюваннями будь-які зміни даються важко.

— Середній показник смертності в Яришівському будинку-інтернаті за два роки та 3 місяці становить 13 осіб, ця цифра не відрізняється від показників у інших інтернатних закладах Вінниччини, — повідомила Наталя Заболотна. — Також за останні роки рівень здоров'я всього населення погіршився. Зросли випадки серцево-судинних захворювань, і не лише в будинках-інтернатах...

Як запевнила посадовиця, заклади соціальної сфери області, умови проживання в них та якість медичного обслуговування підопічних і надалі перебуватимуть на постійному контролі профільних департаментів ОВА. Особливим пріоритетом залишається підвищення якості надання соціальних послуг підопічним. Для цього обласна адміністрація постійно організовує підвищення кваліфікації персоналу інтернатних закладів.

Наприкінці брифінгу Наталя Заболотна подякувала уповноваженому Верховної Ради України з прав людини та Представництву омбудсмена, також представнику урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю — «за системну роботу у сфері захисту прав людини, що сприяє покращенню рівня надання послуг в інтернатних закладах».

Підготував Юрій СЕГЕДА

Гуртуймося, браття! Як ніколи і негайно!

За крайні два роки незліченну кількість разів чув фразу на кшталт «Ніколи не думав(ла), що кацапи на нас усе-таки нападуть!». У таких випадках відповідаю, що не могли не напасти. Бо така їхня природа, такі вони споконвіку. Та ще й змішалися з далеко не найкращими (жадібними, продажними і настільки ж брехливими) вихідцями з наших країв! Хто-хто, а вони ж то знали, що з нашого боку в їхній ніхто навіть з рогатки по горобцях не стрельнув і не збирався цього робити. Але досі намагаються нас переконати, нібито ми в чомусь винні.

У повномасштабному нападі був переконаний на відсотків 99. Як підтвердження своєї віри в це, пропоную перечитати публікацію «Відкриваю... військову таємницю часів СРСР», надруковану у «Вінниччині» 1 грудня 2021 року. До початку повномасштабної війни тоді вже залишалося менше трьох місяців.

У ті часи серед співвітчизників поширеними були припущення, що в разі нападу через величезну різницю в географічних розмірах двох сусідніх країн, наявності людських резервів, цінних природних ресурсів, військового оснащення і водночас відвертого «розслабону» нашого керівництва північно-східні сусіди можуть пройти Україною приблизно так, як вони це насправді зробили в перші дні на Херсонщині і на більшій частині Запорізької області. Особисто в це не вірив з кількох причин. Насамперед тому, що був переконаний: багато що до їхнього війська перекочувало з «порядків» радянської армії. А що робилося навіть у частинах, які вважалися найбільшійшими, знав не з чийось розповідей, бо самому випало свого часу там служити. Коротко нагадаю бодай найпереконливіші факти.

У повітряно-десантній бригаді спеціального призначення потрапив до взводу «птурсистів» (протитанкові реактивні керовані снаряди). Прийшовши туди у травні 1974 року, я застав тренажер для учбових пусків у халабуді «Урала» непрацюючим. У травні 1976-го залишив його таким же! Тобто ввесь мій і пізніші призиви прослужили без жодного хоча б навчального пуску! Носилися з макетами, як діти з іграшками...

А яким був, наприклад, зв'язок! Під час навчань у кращому разі лише кільком групам вдавалося вийти на командування. До речі, саме у радіозагоні одночасно служив строкову такий негідник як один з безпосередніх готувальників нападу росії на Україну ефесбешний генерал-лейтенант толя болух з Вінниці. На перший погляд, нормальним хлопцем був, зате яким дрантям у тій вічно воюючій каламуті став!

Незважаючи на згадувані вище прогалини, наша військова частина була обвішана всілякими перехідними прапорами, ніби новорічна ялинка прикрасами, бо фізично нас гонили неабияк і марширувати на всяких ювілейних парадах у Львові змушували теж завзято. Але що стосувалося справжньої готовності до бойових дій, то вона була приблизно такою, яку ми й побачили на початку повномасштабного вторгнення в Україну два роки тому.

Окупанти в багатьох випадках сприймалися примітивними «чмоями», з яких насмі захисники навіть відверто посміювались. Бо й було з чого! Але вороги виявились не настільки простими, якими могли виглядати на перших порах. Придурків, готових на чужій землі покласти свою голову, не знаючи за що, в них завжди вистачало й вистачає. Дармових коштів (завдяки загарбаним ще

попередніми століттями незліченим корисним копалинам) на втілення проросійських елементів по інших країнах вони також не шкодували. Поведінці угорського керівництва ми вже давно не дивували, а тут ще й Словаччина взяла відверто повністю проросійський азимут. Тим часом і в Польщі не без наших помилок антиукраїнські настрої виростили. А там ще й основна наша опора в світі - США — відчутно захиталася насамперед через їхні внутрішні проблеми...

На цьому тлі ми ще й у контрпропаганді відчутно програємо. Навіть кожна безграмотна бабуся у нас знає, що рупором ворожого путіна є настільки ж горезвісний песков. А чи знають наші співвітчизники, хто очолює пресслужбу нашого ж Президента? Навряд. Бо часом і самому доводиться пам'ятати напружувати. Ось і виходить, що російська однозначна брехня швидше й легше світом розходиться, ніж наша правда.

Та що тут далеко ходити! Ніколи не забуду, як півтора року тому фактично втрачала шанс вижити наша газета, якій нині 107-ий рік. Нас лише кілька чоловік погодились піти на будь-які жертви, працювати у багато разів більше, ніж раніше, без відповідної винагороди, аби її врятувати і зробити головною волонтерсько-патріотичною трибуною в області. Слава Богу, вдалося, хоча той безпребійний вихід дається нам нелегко. На жаль, навіть не всі з тих співвітчизників, хто без жодних проблем міг би підтримати газету своєю передплатою, роблять це. Бо друковане слово, на відміну від ворожої країни, в нашій не цінується, і від цього ми лише програємо.

Це одна проблема — поведінка наших за кордоном. Почнемо з того,

що тоді, наприкінці лютого 2022-го, в першу чергу туди рвонули не ті, кому загрожувала найбільша небезпека, а хто мав матеріальні можливості це зробити і бажання помотатися світом. Частина отямилась і повернулася. Але просочується в рідні краї інформація: багато кому сподобалося, залишивши свої апартаменти, паразитувати на бюджетах платників податків інших країн. Те, що в радянські часи цілком серйозно називали «комунізмом», наші переважно «трутні в спідницях» (а для протилежної статі тим ганебніше!) відчувають сповна, катаючись Європою і світом, своїми прикрасами, вбранням й аксесуарами виробляючи далеко «не те» ставлення до України й українців.

Хоча узагальнювати не стану: не всім так солодко за кордоном, але тим, хто там занадто розкошує, варто нагадати, що в нас навіть старенькі бабусі з мінімальних пенсій знаходять можливості відчутно донатити на дрони, наприклад. То, може, замість того, аби гонитись за шикарними косметичними послугами і дорожчою парфумерією, ніж використовувана тамтешніми жінками, нашим годилося б більше про перемогу в рідній країні думати і про свій внесок у неї? Тоді, може, й буде проти українців менше образливих випадів на кшталт того, що зробила у Швеції журналістка арабського походження...

Коли повертатись до того, що нам влаштували польські фермери на своїх кордонах, то не погоджуся, що вся причина лише у їхньому гонорі, колишніх історичних протистояннях, безпідставній неприязні до нас і «підігріванні» поведінки росіянами. А чи не спровокували ситуації деякі наші громадяни бездумним використанням ситуації, що склалась у тій країні з метою просто нажитися?

Тим паче вражає подальший розкол суспільства всередині України. На тих, хто для розгрому ворога готовий віддати і віддає все, та на тих, кому все «до лампочки», бо «все схвачено». Їх видно навіть неозброєним оком. Живуть собі в цілковитому задоволенні, багатіють і не особливо переймаються ситуаціями на сході і півдні. Таким хочеться нагадати історію понад столітньої давності.

Україна, на відміну від Фінляндії, також урізномій ставилась до загарбання нас росією, замаскованого під назву «срсп». І чим усе скінчилося? Нас одразу ж почали морити голодом, потім - другим раз багатомільйонним знищенням, потім - репресіями винищили весь цвіт нашої інтелігенції, потім - погнали наших предків убивати безпричинно тих же фінів чи японців, а потім наші фактичні вороги разом з гітлерівцями затіяли Другу світову війну, початок якої нинішній пуйло навіть не соромиться «оправдувати». На кого наших предків і ровесників тільки не гонили! В Угорщину, Чехословаччину, Афганістан...

Це я до того, що сподіватись на врегулювання ситуації само собою не доводиться. Навіть уявити страшно, що в разі нашого можливого програшу у війні наших дітей і внуків знову можуть погнати когось безпідставно загарбувати, як це роблять нині з бурятами, башкирами, татарами, якутами і навіть чеченцями. Тобто висновок один: гуртуймося, браття негайно і як ніколи! Завтра нажите нами може вже не мати ніякого значення, як не мають знесені озвірілою руснею цілі міста на окупованих територіях. Сьогодні час ще є, але його залишилось небагато.

Микола КАВУН

На Вінниччині була вулиця Надії Савченко... А тепер не буде

На це звернув увагу широкого загалу громадський діяч Вадим Поздняков, співзасновник проєкту «Деколонізація. Україна». На своїй фейсбук-сторінці він зазначив: «У селі на Вінниччині в рамках деколонізації вирішили перейменувати вулицю, яка носила ім'я Надії Савченко. Цікава і повчальна історія».

Йдеться про розпорядження голови Мураванокриловецької селищної ради Галини Цибульської від 22 березня 2024 р. про перейменування назв деяких вулиць та провулків у населених пунктах громади. У документі йдеться про назви на честь Кутузова, Чкалова, Пушкіна, Ковпака, 8-го Березня, Жовтня, Гагаріна, Космонавтів та інших пропагандистських російсько-радянських символів, які відтепер буде змінено. Також серед цього переліку опинився суперечливий символ новітньої історії: вулиця Надії Савченко в селі Перекоринці буде перейменована на Оболонську.

На честь «героїчної льотчиці» Надії Савченко одну з вулиць у с. Перекоринці Мураванокриловецької селищної ради назвали у 2015 році. Нагадаємо, що у 2014 р. Надія Савченко перебувала в російському полоні, проте росіяни під час показового суду дозволяли їй одягати футболку з тризубом, також дивним чином її «полум'яні промови» в судовій

залі потрапляли на відео і поширювались в Україні. Іншим полоненим та політ'в'язням так виступати в судах росіяни не дозволяли...

Таким чином Савченко швидко стала в нашій країні символом героїзму, заочної була обрана до Верховної Ради, а після повернення з полону стрімко увійшла в політику. Заявляла про свої президентські амбіції, наполягала на прямих переговорах із проросійськими бойовиками з «лнр/днр»; казала, що Україна потребує диктатури. А згодом навіть була звинувачена в тому, що планувала теракт у Верховній Раді (фактично, збиралась повторити в реальності кадрові розстріли парламенту, показані у відомому фільмі про Голобородька).

До речі, під час участі в АТО Надія Савченко не була пілотом. «У самоволку п'яна поїхала мочити сепарів», — казав про обставини її потрапляння в полон покійний політик і генерал МВС Геннадій Москаль, стверджуючи, що з її вини загинули бійці, яких вона взяла з собою чи які пішли її рятувати.

Народна депутатка Тетяна Ричкова, пославшись на слова воїнів Повітряних сил ЗСУ, звинуватила Савченко в тому, що вона під час перебування в районі Донецького аеропорту та зустрічі з десантниками підбурювала їх залишити свої позиції, натомість іти

до Києва і «скидати злочинну владу».

«У слідства є незаперечні докази того, що Надія Савченко — народний депутат, особисто планувала, вербувала та давала вказівки щодо здійснення терористичного акту. Вона хотіла тут, у цьому залі, знищити бойовими гранатами дві ложі — урядову та посадову. А мінометами, порушивши купол Верховної Ради, знищити всіх та добити автоматами тих, хто виживе», — так колишній генпрокурор Юрій Луценко коментував справу про планований теракт, посилаючись на аудіозаписи. Згодом, як бачимо, розслідування цієї справи завершилось нічим...

Чимало аналітиків та журналістів вказували на зв'язок Надії Савченко з організаціями, наближеними до Віктора Медведчука. В мережі є відео ще за 2006 р., де юна курсантка в Харкові бере участь у змаганнях так званої патріотичної молоді («СВІМ», тобто «Система воєнізованих ігор молоді»), які організував соратник Медведчука Ігор Шурма. З відкритих джерел відомо, що ця «СВІМ» підтримувалась грошима партії СДПУ(О), тодішнім Міністерством молоді та спорту України, безпосередньо Ігорем Шурмою та Віктором Медведчуком. Харківське відділення організації (учасницею якого була курсантка Савченко) очолював до 2012 р. член «Укра-

їнського вибору» Медведчука Віталій Завгородній — згодом учасник харківського антимайдану, член проросійської організації «Оплот»...

Отже, напевно, полон і героїзація Савченко були інсценуванням, російською спецоперацією, аби ввести до українського політикуму «підсадну» людину з метою дестабілізації та проштовування ініціатив, вигідних кремлю. Спочатку майже вдалось, але... У 2019 р., балотуючись в окрузі на Донеччині до Верховної Ради України, Надія Савченко здобула «аж» 1,24% голосів.

Де ж зараз «наша Надія»? Кажуть, знову воює в лавах ЗСУ, як і її сестра Віра. Про це є публікації з фотопідтвердженнями.

До речі, Надія Вікторівна Савченко досі має звання Героя України. А ще площа Надії Савченко (до 2015 р. називалась площею Леніна) досі є на Черкащині

в місті Ватутіне. Цікаво, що Ватутіне теж готується до перейменування...

Власне, нема нічого дивного, що на честь цієї діячки тоді назвали вулицю. Згадаймо, що тоді в цю казку повірили не лише ми, більшість українців, а й світова спільнота, яка підтримує Україну в боротьбі за свободу. Надію Савченко навіть планували висунути на премію А. Сахарова — відзнаку, засновану Європарламентом.

А ще варто нагадати, що в Законі України «Про присвоєння юридичним особам та об'єктам права власності імен (псевдонімів) фізичних осіб, ювілейних та святкових дат, назв і дат історичних подій» зазначено, що присвоювати назву топоніма (зокрема й вулиці) на честь фізичної особи можна лише після її смерті.

Юрій СЕГЕДА

11 дронів від «Карамельної банди»

Відоме благодійне об'єднання юних волонтерів «Карамельна банди» зі Жмеринки придбало 11 дронів для захисників України з 59-го ОМПБ. Ці неймовірні діти разом із своїм керівником Анютою Карамелькою продавали на площі Миру домашні смаколики, сувеніри і вироби ручної роботи.

— Вони мали за мету зібрати кошти на десять дронів, а в підсумку вийшло одинадцять, — каже редактор «Жмеринської газети» та інтернет-видання Жмеринка-Сіті Яна Сладковська. — Виготовив дрони на замовлення наш мужній воїн В'ячеслав Страженець. Діти разом із дорослими мали змогу протестувати роботу «бойових птахів» на відкритій місцевості. Після цього вони вже полетіли на переду у поміч нашим оборонцям.

Дякуємо кожному, хто допомагає наближати нашу Перемогу! Якщо ви маєте можливість підтримати цих дивовижних людей, приєднуйтеся до їхньої команди.

Посилання на банку <https://send.monobank.ua/jar/9nCssnDQcf>

Номер картки банку 5375 4112 0773 5650

У свою чергу Анюта Карамелька дякує Яні Сладковській за постійну інформаційну, моральну і фінансову підтримку! Дякуємо всім, хто не оминає наші збори. Ми дійсно робимо велику роботу, і про це свідчать цифри і звіти. Я дивуюся, як змінилися потреби за час війни і як злетіли суми зборів... Але і ми стаємо потужніші!!! Разом до ПЕРЕМОГИ!

Віктор ЗЕЛЕНЮК

Гроші на зброю помсти

Зібрали члени громадської організації «Разом» спільно з небайдужими громадянами села Лучинець Вендичанської громади, яких болить душа за Україну. Ми зробили дуже добру справу, бо підтримка ЗСУ — це наш святий патріотичний обов'язок! За чотири дні ми зібрали кошти на чотири дрони!

Після складання дронів їх відправлять нашим захисникам. Ці «пташки» носитимуть імена Героїв-земляків, які віддали свої життя за Україну: Володимира Москальчука, Олександра Мельника,

Ковтуна Руслана та Лемця Віктора.

Збори на дрони у нас будуть проводитись завжди, аж доки буде у них потреба, до перемоги. Працювати та складати дрони також будемо до перемоги, бо ми маємо завжди пам'ятати та дбати про наших хлопців, про тих, хто береже наш спокій. Карта для допомоги: 4441111142983877.

Віriamo у Збройні Сили України! Віriamo у нашу перемогу! Слава Україні!

Вікторія ІВАСИШИНА-ПОДОЛЬСЬКА

Щоб залишилися тільки патріоти...

Чим довше йде війна — тим більше ми втрачаємо цивільних та військових, на жаль. Напрошується питання: без людської допомоги та помочі з інших країн чи були б ми всі ще живі й досі? А чи можуть нам всі допомогти так, щоб нарешті ця десятирічна сучасна війна завершилася? Тобто чи можуть надати нам допомогу в величезних масштабах — військової техніки, зброї та боєприпасів, допомогти повністю закрити небо України, допомогти військовими кадрами, спеціалістами військової справи — чи це лише мрії? Чи ми тут самі за себе вмираємо? Чому росія вибрала нас, щоб знищити? Чому українську націю стирають з лиця землі? Хтось веде облік наших захисників та захисниць, які віддали свої життя за нашу Україну? Хтось знає, скільки залишилося населення в Україні? І такого населення, яке здатне обороняти країну зі зброєю в руках? Не жінки... Чоловіки! А скільки є в нас чоловіків призовного віку від 18 до 60 років, які внесли в реєстр військовозобов'язаних? Хто знає цифри? Хто може надати аргументовані відповіді? Куди звернутися, щоб знати на який період часу нас, пересічних громадян, ще вистачить? Дивно звучить, скажете? Ні... не дивніше від того, що ми не володіємо просто-напросто такою інформацією.

У кожної людини є свої страхи через цю війну. Матері-батьки бояться втратити своїх синів та доньок, літні люди бояться втратити дах над головою, деякі люди бояться елементарно потрапити в ЗСУ, бо їх там вб'ють, дівчата та жінки бояться бути зґвалтованими орками і тому подібне. Ці страхи принесла ця клята війна. Не всі сміються, не всі хочуть розставатися із життям, не всі знають взагалі, що діється в країні, тому що живуть в якомусь своєму світі, тому люди й бояться. Люди бояться ще й невідомості... Не знають, що може з ними трапитися до кінця дня. І постійно моляться, деякі люди стали на шлях волонтерської діяльності, деякі стали помічниками волонтерів, деякі донатять, а деякі мріють про «руській мір». Люди хочуть жити... Ми не розуміємо і не поважаємо тих, хто чекає ще й досі росію. Ми за те, щоб вся нація об'єдналася і в Україні залишилися тільки патріоти, які люблять свою країну.

Помічники, благодійники, допомагайчики, меценати — це друзі наших

воїнів. Ми дякуємо тим людям, волонтерам, фондам та організаціям, хто допомагає, хто наближає нашу перемогу над ворогом. Це — Юрій Осійський, Галина Пухліченко, Олександр Наушенко, Тетяна Басенко, Іванка Семен та Валентина Шпилька, ГО «Жіночий рух», колектив Могилів-Подільської школи мистецтв, Валентина Рудик, Тетяна та Сергій Швеїди з с. Гонтівка, Любов Заболотна та команда волонтерів із с. Березівка та с. Лужок, Лариса Водяніна, волонтери з с. Шендерівка Олена Войцех, Тетяна Савицька, Маргарита Пийвода, Лариса Скрипник, Лариса Черпуляк, Марина Крохмалюк та ін., волонтери з с. Сліди на чолі з Іриною Максимчук, Віталій Боднар (Польща, Варшава), Лариса Конарська, Сергій Попович, волонтери з ВЦ «Чарівна мережка (вінницькі павучки)» на чолі з Валентиною Процюк, Раїса Андрійченко, Валерій Пунько, Максим Бортнік, Василь та Аліна Семенюки з м. Вінниця, Андрій Миколаїв, Марія Кучковська, Тетяна Оргев із Швеції, Фонд громади «Подільська громада» на чолі з Оленою Даниловою, Марина Полуведько з м. Вінниця, «Вінницькі світлячки» на чолі з Оленою Навроцькою, філія ТОВ «МХП-Агрокраж» Вендичанський елеватор», прихожани Православної церкви України храму ікони Божої Матері «Покрови Пресвятої Богородиці» з настоятелем отцем Дмитром та прихожани Православної церкви України храму Преподобного Серафима Саровського з настоятелем отцем Олександром з м. Вінниця, Наталія та Олександр Кравчуки, Юлія та Микола Кобзар, Сергій Чебанов, Олег Москалюк, Світлана Муляр, Сергій Ячкуринський, Сергій Потаєв, Микола Сандюк, Надія Матюшенко, Леся Рубель, Ірина Колеснік, Людмила Каменчук, пані Наталія, пан Вадим, Галина Рибінська, Микола Стиренко, Наталія Черватюк, Таміла Панасюк, Василь Вдов, Альона Кордонська, Лариса Христофор, Олена Вітер, Людмила Джуромська, Сергій Врона, Олександр Геркалюк, Олександр Глушков, Анатолій Крижанівський, Іван Кіфа, Сергій Кіфа, помічники інкогніто та всі, хто постійно з нами. Деякі з благодійників, тобто одні й ті самі люди донатять по декілька разів на місяць. Друзі, всім вам наша повага і вдячність за допомогу нашій українській армії. Тільки разом ми здолаємо нечесть!

Стовсю крайньої поїздки, то все за списком захисників доставлено і всім нашим помічникам подяка з фронту. Бо хто допоможе

бійцям, як не ви, наші друзі? Цього разу домашні смаколики ми привезли Котикам від волонтерів із села Шендерівка. Все було нарозхварт — і хліб, і печиво, і пиріжки, і тушківка, і сало, і консервація, і тортики, і цукерки, і яблука, і налисники, і котлети, і борщ та інші корисні смаколики. Хлопці сказали — дуже-дуже смачно і сподіваються, що ми їх порадуємо цими смаколками ще не раз. Аж доки триває війна — доти вони там, а не вдома, щоб мати змогу їсти домашні страви, приготовлені руками мами чи дружини. Тому підтримуємо воїнів разом!

За укомплектовані аптечки з турнікетами, мішки, лопати-американки, маскувальні сітки, антидронові сітки, санітазері, окопні свічки, термобілизну, килимки, «підпопники» та ін. девайси окрема вдячність усім причетним помічникам. За каву, шоколад та ін. смачні продукти подяка волонтеру Тетяні Басенко, яка співпрацює з ГО «Жіночий рух».

Одна дівчина передала захисникам м'які іграшки. Свого часу цю птицю називали «біологічною зброєю» — це 8 штук м'яких яскравих качечок. Коли хлопці їх отримали, то на мужніх обличчях у хлопців одразу засяяли усмішки. Ажде приємно... не діти, а їм таке диво дарують. Вони ці іграшки і на плече, і за пазуху, і в кишеню притулювали. Тішилися. Дійсно щиро! Дякують від усього серця за цю маленьку радість.

Друзі наші, все доставлено і передано! Хто бажає перевірити — ідемо з нами у якусь із поїздок, але все робите ви самі, починаючи зі збору гуманітарної допомоги, девайсів за списком і закупівлі палива в обидва кінці, а іноді не на один автомобіль. Коротше, усім кланяється, просите, кланяйтеся, як якийсь «попрошайки». І повірте, корона з вашої голови не впаде. З нас же вона не впаде! А що робити, якщо треба? Тільки в постійному русі і спільній допомозі ЗСУ буде толк і буде наша перемога над ворогом! Гуртуймося і виграємо війну!

З Україною у наших патріотичних серцях!

З повагою і вірою в нашу перемогу, ваші військові волонтери Анна ЛАВРИК, Володимир ПУНЬКО, Сергій СТАНГРІТ

м. Могилів-Подільський

У Вінниці відкрили Жіночий клуб для рідних захисників

Про відкриття Жіночого клубу «Сила Поділля» розповіли на сайті «I-VIN-INFO».

Це проєкт для дівчат і жінок, чиї близькі та рідні захищають Україну. Також організатори запрошують на свої заходи переселенок, які через війну вимушені були покинути свої домівки. В клубі проводять різноманітні заходи, тренінги, майстер-класи.

Засновниці клубу – Юлія Романовська та Ірина Білоус, які стали переможницями у хакатоні «HALLI 2.0.». Саме завдяки цьому хакатону жіночий клуб «Сила Поділля» здобув підтримку та потужні можливості для всебічного розвитку.

Юлія Романовська, яка в 2014 р. переїхала до Вінниці з Луганщини, є доценткою Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ, а з 2022 р. – волонтеркою ГО «Джерело Надії». На своєму досвіді вона знає, як бути переселенкою та будувати життя з чистого аркуша.

Ірина Білоус, юристка, доцентка кафедри права Вінницького торговельно-економічного інституту ДТЕУ, після 24 лютого 2022 р. стала волонтеркою у Вінницькому аналітично-просвітницькому центрі «Ветеранський простір», де надає юридичні консультації військовим

та їхнім родинам.

«На початку війни було багато запитів з надання юридичних консультацій. Вирішила, що залишусь і

копичувалися в різних напрямках. Вирішили з колежанкою Юлією створити проєкт, який буде пов'язаний із допомогою дівчатам та

тощо. Як зазначила Юлія Романовська, родзинкою клубу є проведення одночасних заходів для матерів, сестер і дружин та їхніх діточок. В той час, поки жінки мають змогу опанувати психологічні практики, їхні дітки зайняті цікавими майстер-класами.

«Ми прагнули створити атмосферне місце для розвитку дівчат і жінок. Щоб вони мали змогу покращити свої правові, фінансові та комунікативні навички. Також працювали над створенням програм та заходів для підтримки й наставництва для жінок, які мають намір підвищити свою фінансову компетентність з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей», – каже Юлія.

Під час втілення проєкту команда з 10-15 дівчат систематично засвоювала знання з фінансової та правової грамотності. Також до цієї команди ще 7-10 жінок приєднувалися на окремі майстер-класи та тренінги за потребою. Після за-

надали у «Ветеранському просторі» як волонтерка-адвоката та буду надавати консультації військовослужбовцям та їх родинам. Сама ідея створити проєкт та податися на хакатон виникла під час роботи волонтерками як у мене, так і в Юлії. Адже запити від людей на-

жінкам, чиї рідні захищають Батьківщину», – каже Ірина Білоус.

Додає, що у їхньому клубі прагнуть не тільки надавати юридичні консультації, а й проводити серії різних тренінгів із фінансової грамотності, всебічного розвитку, психоемоційного розвантаження

вернення такого курсу для учасниць проєкту було розроблено дорожню карту, яка враховує особисті цілі, навички та досвід дівчат.

Олена Стефашина – мати військовослужбовця, який захищає Маріуполь. Вона теж є однією з учасниць цього проєкту. Найбільше їй сподобався майстер-клас із флористики.

«На цьому заході все було цікавим. У нас був однаковий набір квітів, проте кожна з нас зробила свій букет. А взагалі, участь у цьому проєкті дала мені й психологічну підтримку. Тут познайомилась з дівчатами, з якими маю однакові проблеми. Ми можемо їх обговорювати та ділитися наболілим. У клубі мені дуже подобається комфортна атмосфера. Важливою є юридична підтримка, яка теж дуже актуальна для багатьох жінок. Також хочу зазначити, що мені було запропоновано напрями мого власного фінансового розвитку. А саме отримала допомогу щодо зміни моєї професії», – розповіла пані Олена.

Проєкт «Сила Поділля» підтримали партнери – Вінницький аналітично-просвітницький центр «Ветеранський простір», Благодійний фонд «НЕСКОРЕНІ.ЮА», Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ.

Фото Світлани ПУСТОВІТ

Замість смаколиків потратьтесь на зброю...

Вже за декілька тижнів святкуватимемо Великдень. Що це значить? А це значить, що на фронт поїдуть сотні, тисячі коробок з пасочками, яйцями, варениками, ковбасами і солодощами. Я всіх дуже прошу: не витрачайте свій час і гроші даремно!

У 2022 році, на Великдень, ми базувались під Запоріжжям. Я дуже добре запам'ятав, скільки посилок Новою поштою, волонтерами чи просто знайомими ми тоді отримали – близько 30 величезних ящиків. Ми їх роздавали іншим підрозділам, віддавали біженцям, роздавали проїжджаючим через блокпост. Але кожен раз, коли ми когось пригощали – нас пригощали у відповідь. Бо виявлялось, що у всіх тих пасочок нереальна кількість, і ніхто не знав, куди їх дівати. А посилки все везли і везли... І виходило, що наші 30 ящиків ніяк не зменшувались!

Де зберігати таку кількість продуктів: вареники, крашанки, ковбаси, коли холодильник, якщо і є – то один. Через 2-3 дні ці ящики перетворились у велику проблему. Все почало швидко псуватись.

До чого все це я? Дорогі волонтери, наші рідні – якщо ви передасте їжу ЗСУ, то впевніться, що вона дійсно потрібна. Ми не голодуємо. Так, нам хочеться смаченького і домашнього, але не в такій кількості. Запитайте у військових, може, ті гроші, які ви витратите на готування смаколиків, буде ефективніше передати на підрозділ чи просто задонатити «Повернись Живим», Притулі, Госпітальєрам чи інш. Бо «викидати на смітник» ваші старання, час і гроші дуже не хочеться, а фізично з'їсти – це неможливо!

Олексій КОНОВАЛЕЦЬ

Як можна бути такими байдужими?!

Найбільш беззахисними захисники почувають себе у відповідь на вашу байдужість.

- Доброго вечора! Ще 20 хвилин працюєте?
- Так, що ви хотіли?
- У нас проблема... Потрібно замінити запчастину. Це займе якраз 20 хвилин роботи ваших спеціалістів. Безплатно не потрібно. Хлопцям дуже потрібно їхати далі... Дуже дали.

- На жаль, це неможливо, ми працюємо до 18-ї!
Це «Автоград - Mitsubishi Motors на Богатирській», Київ, вул. Богатирська, 1А...

І ніхто вас не сваритиме, ніхто не дістане зброю і не каратиме. Натомість ви побачите таку порожнечу в очах, яку не забудете ніколи. Якщо, звісно, ви зможете в ці очі поглянути...

А чи уявляєте ви, якщо на ваше прохання захистити вас у відповідь почуєте: «Це неможливо, наші 2 роки (у когось 11) закінчилися – ми всі йдемо додому відпочивати. Жити своє життя?»

Повертали після ремонту L200. За Калинівкою перестав працювати гідропідсилювач керма (ГПК). Візуально все було гаразд – тільки рівень рідини ГПК на мінімальній позначці. Долили рідину – ГПК не відійшов. Поставили під підозру кермову рейку. Все ж прийняли рішення машину гнати, адже ремонт рейок все одно виконує підрядник в Києві.

По приїзді вже з військовими оглянули машину і виявили, що просто порвало ремінь ГПК. Критично ця несправність не впливає на роботу автомобіля в цілому, просто важко вивертати кермо на поворотах – справа на 20 хвилин заміни на СТО. Весь час з Вінниці з нами на зв'язку Ігор Мальцев – ремінь знайшов на офіціалі «Mitsubishi», там і планували попроситись на заміну. Проте отримали відмову. Тут же Ігор набирає свого колегу в Києві, де нас зустрічають і протягом пів години замінюють ремінь. Безплатно. Юрію

Анатолійовичу, дякуємо вам! Ігорю, дякую тобі за все, що робиш ти і твої колеги для наших захисників!

Катерина ШРАМКО

м. Вінниця

P.S.: Описавши таку ганебну поведінку столичних «спеціалістів» і їхню байдужість до прохання бійців, авторка в коментарі на своїй фейсбук-сторінці додала: «Хотілось під землю провалитись... У красивому просторому залі сервісного обслуговування перебували щонайменше 5 працівників-чоловіків. Чули проблему всі. І жоден, жоден з них не подав голос вплинути на ситуацію. Зате величезний український прапор майорить на майданчику перед входом...»

Скандал навколо заповідника «Буша», або Кому вигідно знищити вікову пам'ятку культури?

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.

Виявляється, на початку березня Державна служба геології та надр виставила на аукціон спеціальний дозвіл на користування надрами родовища Бушанське.

В описі лота та на сайті держзакупівель «ProZorro» зазначено, що «Родовище Бушанське розташоване на території Ямпільського (Могилів-Подільського — відповідно до постанови Верховної Ради України «Про утворення та ліквідацію районів» від 17.07.2020 № 807-IX) району Вінницької області, за 1,0 км на північний захід від с. Буша. Вид корисної копалини: вапняк фосфатовмісний, вапняк малофосфатний, трепел, кремніста крейда. Вид користування надрами та строк, на який надається дозвіл: видобування корисних копалин, 20 років».

Також із цього сайту дізнаємося, що участь в аукціоні брало ще якась ТОВ «Техніка і гаджети», пропонуючи за право розробки цього родовища 1 620 000 грн, проте його пропозиція «не перемогла». А переможцем 26 березня було оголошено компанію ТОВ «СІ-ЕВОЛЮШН», і вже 29 березня опублікували повідомлення про намір укласти з нею договір.

Отже, ТОВ «СІ-ЕВОЛЮШН» виграло 20-річне право розробляти кар'єр, запропонувавши за це 2 668 800 грн. До речі, з відкритих джерел можна дізнатися, що «СІ-ЕВОЛЮШН» — досить нова компанія, заснована лише 19 лютого 2024 року, зареєстрована в м. Київ у приватній квартирі, а її установчий капітал — «аж» 1000 грн... Тобто за таку масштабну справу вирішила взятися фірма, якій на момент перших торгів виповнилося 17 днів (перший аукціон призначали на 6 березня, проте тоді він не відбувся).

Як відомо із соцмереж, керівницею і кінцевим бенефіціаром (фактично власницею) фірми-переможця є Наталія Іванівна Гибелінда. Представником ЗМІ, у яких була змога з нею поспілкуватися, вона відмовилась коментувати, чи відомо їй про розташування родовища Бушанське поблизу історико-культурних пам'яток і про негативне ставлення місцевого населення до розробки корисних копалин на цій території. На запитання, коли розпочнуться розробки родовища, Н. Гибелінда відповіла: «Я поки що нічого цього не знаю. Я тільки придбала це родовище через систему ProZorro. Тому надсилайте ці питання їм, а не мені».

Справді, ставлення місцевого населення, як і багатьох небайдужих українців за межами Вінницької області, до створення кар'єру в селі Буша різко негативне. Адже це село називають Місцем сили, коли-

скою української давнини, а державний історико-культурний заповідник «Буша» належить до переліку «Семи чудес Вінниччини». Там регулярно відбуваються пленери каменотесів, зібрання народних майстрів, не кажучи вже про потоки туристів з України та багатьох країн світу. Сюди кілька разів приїздив навіть буддистський монах і миротворець Дзюнсей Терасава з Японії.

Звісно, чиновники можуть виправдовуватися, що кар'єр буде не в заповідній зоні, а «на відстані 1 км» від неї. Проте ініціативна група місцевих жителів стверджує: родовище розташоване в критичній близькості від житлових будівель, пам'яток історико-культурного призначення, геологічного заказника «Гайдамацький Яр», річок Мурафа

та Бушанка і джерел питної води. Тому місцеві жителі та митці протестують проти розробки родовища, до них приєднуються і небайдужі до історичного минулого відомі люди з усієї України.

У письмовій скарзі, адресованій

голови Вінницької ОВА Сергію Борзову, голові Могилів-Подільської РВА Юрію Яцуку та голові Ямпільської міської ради Сергію Гаджуку ще 28 березня 2024 року учасники зборів села написали, що «Державна служба геології та надр України під час виставлення на аукціон — «Родовища Бушанського» для видобування корисних копалин (промислова розробка родовищ) поміж сіл Буша, Дорошівка та Слобода-Бушанська, грубо порушила ряд Законів України та Кодексу України «Про Надра». Оголошення аукціону на Родовище Бушанське відбулося без громадського обговорення, зокрема, щодо шкідливого впливу на довкілля видобування породи саме в цьому місці. З документів, виставлених на майданчику аукціону, ми отримали додаткову інформацію: для такого видобування у відкритий спосіб переможцю, власнику

дозволу, потрібно буде розробити кар'єр загальною площею в 13,1 га. Ці дії негативно вплинуть на життєві та економічні інтереси мешканців сіл Бушанського старостинського округу. Під загрозою опиниться діяльність Державного історико-культурного заповідника Буша, який з 2000 року є важливим фактором розвитку Буші як туристичного осередку Вінниччини, оскільки одним з основних видів діяльності заповідника є екскурсійне забезпечення. Під питанням залишається подальший розвиток зеленого туризму як головного ресурсу зайнятості мешканців громади. Під загрозою опиняється екологічний стан басейнів річок Мурафа та Бушанка, геологічна природна пам'ятка загальнодержавного значення урочище «Гайдамаць-

кий Яр» (межі якого входять у межі родовища). Також варто зазначити, що на землях, де розташоване родовище Бушанське, знаходиться громадське пасовище, яке використовується жителями села для випасу великої рогатої худоби, заготівлі кормів та іншої діяльності, передбаченої цільовим призначенням даної земельної ділянки, яка становить орієнтовно 70 га (на горі Лисківка). Це призведе до зменшення кормової бази для тваринного притулку «Захист корів», що в подальшому негативно відобразиться на фізичному стані худоби та порушить функцію притулку як реабілітаційного центру. Основна функція якого реабілітація та психологічне відновлення військово-службовців та внутрішньо переміщених осіб за допомогою взаємодії з тваринами. Ще на території Бушанського старостинського округу здійснює свою діяльність ГО «Бушанська толока», яка у Слободі-Бушанській започаткувала реабілітаційний центр, який призначений для реабілітації й психологічного відновлення жінок, дітей, військовослужбовців, ВПО та волонтерів. Розміщення кар'єру негатив-

но вплине на стан людей, що проходять реабілітацію та призведе до погіршення їх психоемоційного та фізичного стану.

Впевнені, що подальше порушення норм закону призведе до неправної шкоди для всієї екосистеми місця, яке є не тільки важливою природною, рекреаційною, але й прадавньою історико-культурною пам'яткою, яка має особливе значення саме в наш час, коли ведемо війну за право на свою землю і свою ідентичність.

Вимагаємо — в обумовлений законами України термін зупинити вищезазначені пов'язані з ними протиправні дії і належним чином провести професійну і прозору експертизу можливого впливу на довкілля видобування корисних копалин «Родовища Бушанського», а також забезпечити проведення належним чином громадських обговорень результатів такої експертизи.

Про ситуацію, що склалася навколо гори Лисківка, я розмовляв з Олександром Пірняком. Це він свого часу створював історико-культурний заповідник «Буша». За його безпосередньої участі заповіднику присвоєно статус державної пам'ятки. Він народився, виріс і проживає у рідному селі, знає його історію, розповідає її туристам. Пан Олександр проклав туристичну стежку до святині. Нині сюди їдуть люди з різних областей нашої держави, а також з-за її меж.

— Нас знову беруть в облогу, як це вже було в історії села, — сказав пан Олександр. — Нагадаю тим, хто, можливо, не знає, факт з історії. 28 листопада 1654 року тодішні жителі села зустріли з вилами, камінням і смолою 30-тисячне загарбницьке військо польської шляхти. Тепер ми теж готові дати гідну відсіч всяким корупціонерам, шулерам, всякій мерзоті, яка посягає на землі Буші. Є у нас і камінь, і смола, і вила...

Співрозмовник пояснює, що відкриття кар'єру знищить природний парк, археологічну спадщину. До того ж, завдасть шкоди людям. Від місця, де хочуть рити кар'єр, до річки Бушанка приблизно сто метрів, до сільських хат у Буші — 300 метрів, до річки Мурафа у Доро-

шівці приблизно 400 метрів, а до місцевого дитячого садка — 800 метрів. «Років 15 тому уже була спроба розпочати розробку кар'єру, — продовжує Олександр Пірняк. — Питання виносили на сесію сільради. Потрібен був дозвіл депутатів. На той час я не був депутатом, але прийшов на сесію. Говорив від імені колективу нашого історико-культурного заповідника «Буша». На щастя, тоді вдалося відстояти справедливість. Цього разу аукціон провели без громадських слухань, поза спинами людей, ніхто не цікавився нашою думкою. Тому люди готові захищати своє».

На других зборах екоактивістів села 1 квітня був присутній начальник відділу культури Ямпільської міськради Віктор Замишляєв. Він повідомив, кому належить продана ділянка землі і яка її категорія. За його словами, це земля комунальної власності Ямпільської міської територіальної громади. Належить до земель сільськогосподарського призначення. Відведена під сіножаті і випасання худоби.

— Жодних документів від Державної служби геології і надр України щодо проведення аукціону у міській раді нема, тобто державний орган офіційно не звертався до нас з цього приводу. У міській раді дізналися про аукціон з соціальних мереж. Як будемо діяти далі? Коли отримаємо документи, тоді будемо реагувати. Міська рада підтримає право громади у відстоюванні комунальної власності...

Сподівається на підтримку місцевої влади і директор Державного історико-культурного заповідника «Буша» Ірина Захарчук. «Нам сам Господь Бог велів відстояти і зберегти для нащадків нашу унікальну історичну землю з чистим повітрям, мальовничими краєвидами, відсутністю шкідливих виробництв та промислових об'єктів. Організатори цих торгів скористалися тим, що в Україні йде війна, і людям не до контролю за забрудженими руками чиновників. Будуть певні, їхня затія не пройде! Навіть страшно уявити рух великогабаритного транспорту дорогою до родовища, що проходить через заповідник, він призведе до руйнації пам'яток і катастрофічно зменшить наплив туристів...».

За матеріалами соцмереж Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

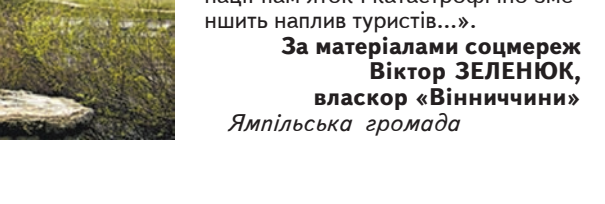
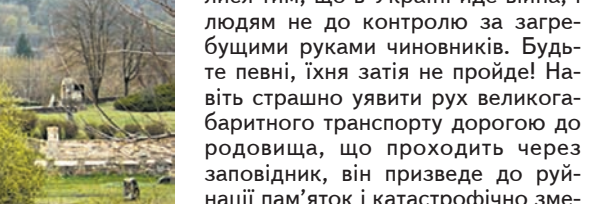
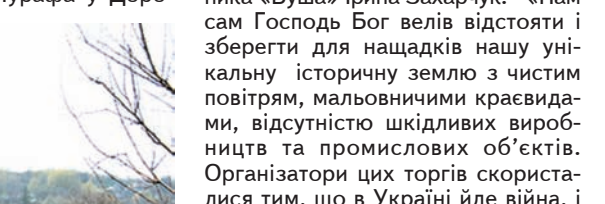
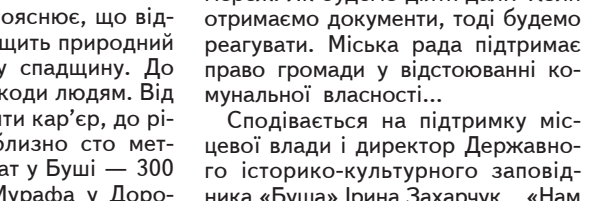
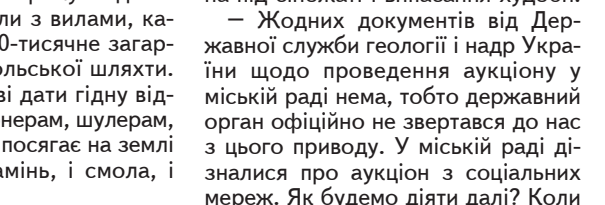
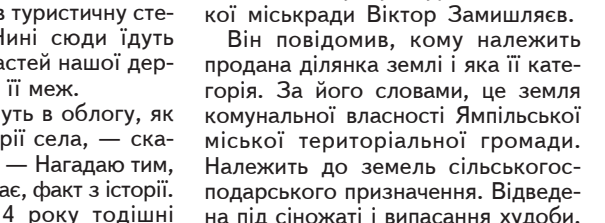
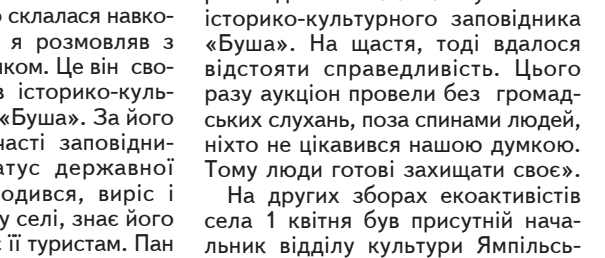
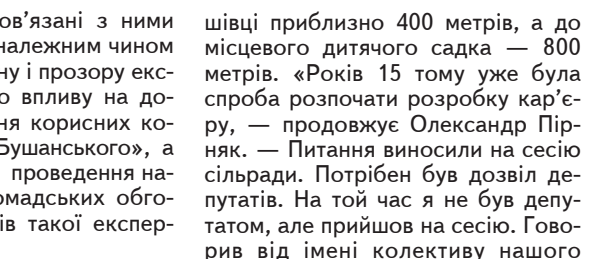
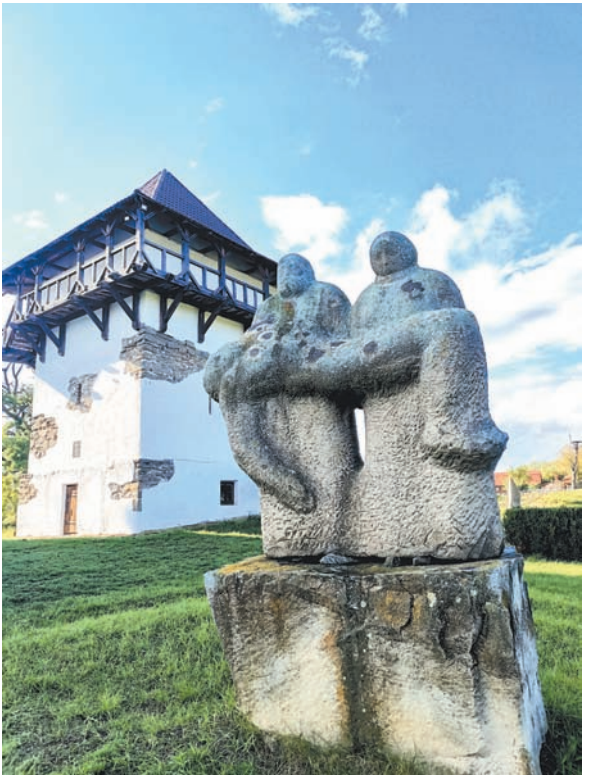
Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини» Ямпільська громада

Хто такі бресс-гальці та віандоти?

Про породисту домашню птицю та інші цікаві присадибні клопоти спілкуємося з козятинчанкою Наталією Ковальчук.

Власне, пані Наталія мешкає в селі Козятин Козятинської міської громади. Закінчивши аграрний університет, здобула спеціальність технолога з переробки сільгосппродукції та вже 16 років працює в Козятині на м'ясокомбінаті. Життя на природі у неї вдало поєднується з тим, що від її дому до центру міста йти лише кілька хвилин. Росла неподалік у селі Кордишівка і з дитинства знає, як погратися на городі й доглядати живність. Щоправда, курей тоді родина тримала безпородних, «дворняжок», а тепер мою співрозмовницю зацікавили породисти.

— Я більше маю схильність до продуктивних курей, з декоративними у мене щось не дуже — раніше був карликівий кохінхін, але не склалося... Подобається ця справа, цікаво виростити породистих, а іноді схрестити їх і подивитись, які вийдуть. Хочеться, щоб була естетика плюс продуктивність, тобто і краса, і м'ясо та яйце. От зараз почала нестися молода курочка породи маран, і я чатую щодня, бігаю після роботи, бо цікаво, чи зне-

сла вона мені сьогодні ту крашанку. Вона несе темні яйця, наче вже пофарбовані. І що найголовніше — в неї яйце зразу доволі велике, хоч це ще молоденька курочка. Я порівнюю зі своїми курми породи віандот, амрокс. Так само цікава порода бресс-гальська — менша, ніж маран, але в неї такі цікаві темні лапки, хоч сама біла.

Довідка. Бресс-гальські кури виведені у французькій провінції Бресс. У 1957 р. їм було присвоєно сертифікат, згідно з яким тільки кури, вирощені у тій місцевості, можуть називатися бресс-гальськими. Проте в багатьох країнах все ж порушують «авторське право», вживаючи цю французьку назву.

Бресс-гальські кури (простіше кажучи, бресси) цінуються за смачне м'ясо, мають потужний корпус і темні лапи. Оперення переважно біле, зрідка зустрічаються попелясті, червоні або чорні бресси.

— Торік я купувала яйця не тільки чистокровних, а брала також у людини, в якій багато порід ходить разом — такий собі мікс. Наприклад, є курка, схожа на породи кохінхін і брама, така поважна баришня, вона ровесниця моїх маранів і брессів, але поняття не має нестися, для неї

ще рано. Тобто породи брама і кохінхін за розвитком пізнуваті. Є також цікава курочка без хвоста — певно, породи араукана або гібрид із цієї породою. Ще є з борідкою, типу амеракани. Це з тих, що несуть блакитне чи салатове яйце...

Кілька років Наталія Ковальчук вирощує курей порід віандот та амрокс. За цей час дійшла висновку, що віандоти «яйцями господаря не закидають», хоча кури ці гарні й не малі.

Довідка. Порода курей віандот виведена в США у XIX ст. й названа на честь індіанського племені. Формально ці кури вважаються м'ясо-яєчними, проте при розведенні більша увага звертається на масу, оперення та гребінь.

Гребінь у цих курей трояндоподібний, «шишкатиї», ноги жовті. А забарвлення буває сріблясто-обльоване та золотисто-обльоване. Це означає, що кожне перо наче обведене, обмальоване чорним.

— У мене віандот срібний, — продовжує господиня. — У моїх віандотів яйця залишаються маленькі навіть тоді, коли кури вже, можна сказати, старенькі. Тобто, у них нема такого, як в багатьох порід, коли чим старша курка, тим крупніше яйце несе... Віандот більше для краси, для душі. Хоча не скажеш, що вони дрібні, м'ясо на них є, а от щодо яєць...

Амрокси, порівняно з фабричними кросами чи з легорнами, теж пізніше дозрівають. Але мені подобається в амроксах, що півні раз такі гарні, крупні, і курка кілограми чотири важить. Коли вони уже старші, то яйце несуть крупні-

Бресс

Віандот

ше. До речі, від півня амрокса ген зозулястості передається всім курчатам. Хоч з якою б куркою іншої породи він погуляв — курчата вилупляться зозулясті. Звісно, крім курок білих легорнів, бо у них білий колір домінує, і в нащадків зозулястість (білі смужки) просто не буде видно на білому фоні...

А білі легорни — це такі «стрекози підстрелені», дикі, вредні, летючі, легкі, але несуться дуже добре. Нема такого, щоб я купляла харчові яйця — у нас яйця є постійно, і собі, і мамі, і на роботу дівчатам ношу... Але я за курми добре дивлюся, корм оброблю для них збалансований. Купленим комбікормом годую тільки маленьких курчат...

На прохання пояснити, що означає «збалансований корм», пані Наталія розказує, що бере м'ясокісткове борошно, рибне борошно, дріжджі кормові, макуху соняшникової, макуху соєву (також в кінці зими почала додавати премікс з

амінокислотами, вітамінами і кальцієм, який використовується при виготовленні комбікорму) і все це додає до дерти, тобто подрібненого зерна. Дає птиці й ціле зерно, зелень, буряки, цілу зиму її кури ласували гарбузами тощо.

Хоча дехто каже, що при згодюванні соковитих кормів з організму вимивається кальцій і шкаралупа яєць стає тонкою, проте в її курей із цим усе нормально. Звісно, якщо в раціоні буряки, кабачки і подібне, то треба й кальцій давати, але він є в усьому тому комплексі «приправ», які додає до дерти.

— Якусь одну породу мені важко виділити і сказати, що це улюблена, — продовжує Наталія Ковальчук. — Я їх всіх люблю. Заходжу, вони всі такі ручні, хочуть, щоб я їх погладила. Мені, наприклад, марани подобаються — і яйце таке ексклюзивне, незвичайне, і вага самої курки хороша. Ще в мене є чорні австралорпи, такі темні, аж з фіолетовим відливом, і очі в них чорні. Але цього разу більшість півників вийшло... Також є голошийки, майстер грей — це не порода, а кроси. Такі добрі «торбочки», у них особлива будова тушки, і яйце велике несуть. Хоча схильні до ожиріння...

А ще в мене є коза англо-нубійської породи, з великими звисаючими вухами. Дуже криклива, — посміхається пані Наталія. — У цих кіз більш жирне молоко і без запаху, смачне, як пломбір. Літом давала три літри на день, після другого окоту. Зараз вона спарована, але будемо її збувати, бо я вже вийшла на роботу з декрету, тому доглядати козу важко.

А допомагають Наталії Ковальчук по господарству чоловік Валентин (коли є вдома, бо працює екскаваторником на будівництві в іншій області), старший син Владик (цікавиться електронікою та спортом) і найменший помічник — чотирирічний Максимко. Поки ми спілкувалися, він встиг «пересіяти» грядку з петрушкою, яку щойно посяла мама.

Юрій СЕГЕДА
Фото Наталії Ковальчук та з відкритих джерел

Овочі, які не можна садити поруч, бо врожаю точно не буде

Для досягнення високого урожаю важливо правильно вибирати комбінацію овочів для садіння, оскільки деякі рослини несумісні між собою через спільні захворювання або змагання за поживні речовини в ґрунті. Тому варто уникати садіння таких овочів поруч, щоб не погіршувати урожайність. Багато дачників стикаються з проблемою зниження врожайності навіть за дотримання всіх правил поливу та удобрення, і це може бути пов'язано саме з неправильним сусідством рослин.

Зелень та морква

Дачники вже довгий час відзначають, що морква погано росте поруч із кропом, петрушкою та листовою гірчицею, оскільки ці рослини забирають вологу та поживні речовини з ґрунту, що може негативно вплинути на зростання та врожайність моркви.

Бобові культури та перець

Якщо на перці або будь-яких бобових культурах з'являється грибок захворювання — антракноз, то це може швидко поширитися на сусідні рослини. Також дині та полуниці загрожує ця хвороба, тому їх не слід висаджувати поруч із перцем або бобовими культурами. Антракноз може значно погіршити здоров'я та врожайність цих рослин.

Огірки та помідори

Також несумісними сусідами є

помідори та огірки, оскільки огірки потребують багато води, яку вони виділяють через листя, то вони не підходять для садіння поруч із помідорами, які не переносять високої вологості й можуть почати гнити внаслідок надлишку води.

Картопля і пасльонові

Картоплю не слід садити поруч із помідорами, баклажанами, солодким і гострим перцем, оскільки ці овочі належать до однієї групи рослин — пасльонових, які мають схожі хвороби та шкідників. Якщо їх посадити поруч, то рослини будуть взаємно заражатися та приваблювати шкідників, що може призвести до важкої боротьби з хворобами та шкідниками. Замість цього можна висаджувати в міжряддя картоплі рослини, такі як цибуля, часник, буряк, квасоля та гірчиця, які відлякують шкідників картоплі та сприяють збільшенню врожаю.

Помідори та капуста

Обидва типи рослин будуть змагатися за доступні поживні речовини в ґрунті. Капуста і помідори потребують однакових поживних речовин з ґрунту, а це значить, що вони конкуруватимуть одна з одною за обмежені запаси поживних речовин. У такій ситуації капуста і помідори не отримують достатньо поживних речовин і можуть страждати від нестачі необхідних елементів.

Із соцмережі

Корвалтаб® Експрес краплі

ЗДОРОВИЙ СПОКІЙ.
ТУРБОТА ПРО РОБОТУ СЕРЦЯ.

- для підтримки серцево-судинної системи*
- при нервовому напруженні та стресових ситуаціях*

* Адаповано з інформаційного листа щодо властивостей дієтичної добавки «Корвалтаб® Експрес». РЕКЛАМА ДІЄТИЧНОЇ ДОБАВКИ. Не є лікарським засобом. Перед застосуванням ознайомтеся з інформаційним листом та проконсультуйтеся з лікарем. Корвалтаб® Експрес. № 3/28-А-445-23-347 від 20.06.2023 р. Найменування та місцезнаходження виробника: ТОВ «ДКП «Фармацевтична фабрика», Україна, 12430, Житомирська обл., Житомирський район, с. Станишівка, вул. Корольова, будинок 4, тел.: +38 0412 48-11-31. Найменування та місцезнаходження оператора ринку (прийняття претензій від споживачів): ТОВ «АСІНО УКРАЇНА», Україна, 03124, м. Київ, бульвар Вацлава Гавела, будинок 8, тел.: +38 (044) 281-23-33. UA-CORV-DIC-032024-084

Пісні незламності і волі

В яких громадах області найкраще поставлена робота закладів культури? Це як і з якого боку дивитись. Якщо брати за основу матеріальне забезпечення, то немає і, судячи з усього, скоро ще не буде рівних Калинівській територіальній громаді. Бо задовго до повномасштабної війни керівництво тутешнього тоді ще району зуміло організувати належний ремонт усіх закладів, навіть забезпечивши їх зимовий обігрів. У багатьох селах вони виглядають справжніми палацами, які і самим приємно відвідати, і людям показати. Минулого місяця й продемонстрували під час обласного семінару ту красу колегам з інших громад, і вони із заздрістю розповідають про ті незвичайні оглядини. Не від одного чув слова неабиякого захоплення.

Ясна річ, за таких умов уже немає і не може бути культпрацівників у ролі «ключників», як це нерідко траплялось майже повсюдно в радянські часи, коли клубів не було хіба що на хуторах. Відтак завідувачі в невеличких населених пунктах здебільшого відкривали заклад, щоб подивитися телевизор, бо він тоді був далеко не в кожній хаті; щоб на гармошці повчитись пілякати, взимку «летку-енку» чи, в кращому разі, польку на два боки пошкакати, аби зігритися; в шахи і шашки пограти чи «козла забити», а коли «під градусом» приходили, то й нерідко синяки один одному набивали. Все те добре пам'ятається, бо сам завклубом у чужому селі трудовий шлях починав, маючи там завзяту хор-ланку доярок, якою пишався, але дуже шкодував, що так і не встиг до служби в армії виступити з нею на жодній серйозній сцені...

У матеріальному відношенні Іллінецькій громаді, як і практично всім іншим, до Калинівської ще далеко. Та й не той нині час, щоб намагались її доганяти — то мож-

же на дві «пташки», тому аматори сцени швидко дозбирали необхідну кількість.

Ще один факт. Відоме своїми культурними традиціями село Білки після адміністративно-територіальних змін уже не в Іллінецькій, а в сусідній територіальній громаді. Але, знаючи наскільки іллінчани дружно збирають на дрони і навіть отримують від військових конкретні звіти про «зроблену роботу», вони час від часу теж підкидають зібрані кошти, бо впевнені, що ті належно спрацюють на перемогу.

Що ж стосується самих Іллінець, то вони здавна славились і на Вінниччині, і по всій країні вмінням організувати не лише обласні, всеукраїнські, а й міжнародні заходи. Маються на увазі фестивалі-конкурси різного спрямуван-

ня. З початком повномасштабного вторгнення всі вони вже проводяться як благодійні. Насамперед тому ми найчастіше висвітлюємо дійства, які проводяться комунальним закладом «Центр

ництвом Діани Алексеєнко, вразивши слухачів акапельним виконанням. За ним - ансамбль української пісні «Журавка» з села Іллінецьке (керівник Петро Орендоцька) та вже згадувані сусіди з Романово-Хутора «Хутірські молодці». Продовжили програму ансамблі української пісні: «Берегині» - з Якубівки та «Світанок» з Сороки, очолювані відповідно Галиною Макеєвою та Михайлом Сірюком. До речі, на адресу крайнього з них почути не найбільше схвальних відгуків.

Коли на сцену виходить чоловічий гурт «Завзяті холостяки», де тон задає колоритний Сергій Гушулей, у залі завжди панує пошвавлення. Так було й цього разу.

Ну а що стосується поважних гостей, то вони сповна порадували іллінчан. Олексій Ричко не вперше в Іллінець. Раніше приїздив сюди з багатьма інструментами - включно з трембітою. Тому тут його сприймали за справжнього гуцула, хоча насправді він з великої музичної сім'ї, що у славному робітничому селищі Кирнасівка Тульчинського району. Цього разу він був без трембіти, зате із трубою, сопілками, іншими інструментами. Тому присутні насолодились і прекрасною грою, і настільки ж майстерно виконаними піснями.

Микола Янченко ще ближчий цій громаді - завдяки подружжю Тетяни і Євгена Денисюків, які відповідно з Жорнища й Ілліців, а батько Жені - концертмейстер у «Вінку Поділля». Саме Тетяна Денисюк

найчастіше виступає в дуєті з досвідченим композитором Янченком та є виконавицею написаних ним жіночих пісень. На жаль, цього разу землячка не прибула, але в репертуарі її наставника знайшлося чимало гарних творів, тепло зустрінутих присутніми.

За традицією завершальні патріотичні номери виконав усе той же «Вінок Поділля». Після того про зростаючу майстерність виконавців говорили: провідний методист з вокально-хорового жанру обласного центру народної творчості Ніна Джус та начальник управління культури Іллінецької міської ради Юлія Весна.

Але в цій у цілому позитивній розповіді важко обійтися без «ложки дьогтю». Це що стосується активності іллінчан. Якщо у майже дванадцятитисячному місті зала й наполовину не була заповненою, то ще й у той час, коли ворог відчужено активізувався, то це навівало невеселі роздуми: якщо людина не бере безпосередньої участі в зупиненні лютих окупантів, то чому б хоча б не допомогти негайно ЗСУ, поки ще є така можливість? Завтра накопичені гроші можуть виявитись нікому не потрібними і не врятують життя, як це сталось з багатьма мешканцями півдня і сходу України...

Щоправда, через добу жителі і гості міста дещо реабілітувалися. Поблизу ринку виступили: народний духовий оркестр Якубівського СБК під керівництвом

Миколи Абрамовича та дует саксафоністів у складі Аліка Лехцерата, Андрія Михайловського, зібравши на дрони 24,7 тисячі гривень.

Завершуючи роботу над цією публікацією, з метою деяких уточнень зателефонував Миколі Романову. Він принагідно відзначив постійний ріст виконавської майстерності хору «Вінок Поділля» відтоді, як його очолив Геннадій Сергєєв. Також позитивно відгукнувся про практику залучення до хору керівників сільських творчих колективів, що одночасно підсилює і його, і ті колективи. А ще розповів цікавий випадок. До нього на одній з вулиць підійшло подружжя переселенців з Маріуполя. Інтелігентного виду жінка дуже схвально відгукнулася про концерт. Зізналась, що хотіла навіть наприкінці вийти на сцену і подякувати, але не намілилась через... свою російську мову, бо української належно ще не освоїла.

Дочекались нарешті. Вже не української мови в Україні соромляться, а російської. Притому люди з місць україніфікованих...

Микола КАВУН,
власкор «Вінниччини»
Фото Ігоря ВОЛОШИНА
і автора

ливо хіба що після нашої перемоги. Нині ж навпаки: заклади культури мають бути максимально використані для допомоги в розгромі ворога. Й іллінецькі культпрацівники та аматори щовихідного виступають то на своєму, то на немирівському, то на вінницькому та інших ринках.

І по селах вони стараються: з того, що мені відомо, десятки тисяч гривень зібрали аматори сцени на виготовлення дронів у Жорнищі, Іллінецькому, Якубівці... Цікавий випадок трапився і на Романово-Хуторі. Тутешні народний аматорський фольклорний колектив «Хутірські молодці» на чолі з Галиною Кулієвою та відомий постійним читачам «Вінниччини» гітарист, учасник Паралімпіади в австралійському Сідней Костянтин Калагуряну вирішили в своєму селі назбирати коштів на дрон. Але жертвність земляків виявилась навіть вищою: одразу ж скинулись май-

культури, дозвілля й естетичного виховання Іллінецької міської ради».

Цього ж разу благодійний концерт «Пісні незламності і волі» вирішено було провести за участі своїх народних аматорських колективів, яких тут чимало, а для підняття рівня - запросити й професіоналів: народного артиста України Миколу Янченка та заслуженого артиста України Олексія Ричка.

У вступному слові ініціатор й організатор заслужений працівник культури України Микола Романов наголосив на важливості задуму й ролі культпрацівників у гуртуванні людей в боротьбі з ворогом. У пролозі дійства з хвилюючою патріотичною піснею виступила місцева солістка Галина Лисогора. А народний аматорський фольклорний театр народної пісні України «Іллінецькі візерунки» під керівництвом Людмили

Екскурсія до митців Альошкіних

Минулої неділі нас приймали чудові господарі у селі Букатинка Бабчиноцької громади Олексій Михайлович та Людмила Вікторівна у родинній садибі – в Музеї під відкритим небом. У складі групи були волонтери-родичі воїнів-земляків та вимушено переміщені особи, що проживають у нашому селі Біляни.

Нас зустрів на шляху добродій Олексій з прапором України і провів до Саду пам'яті. Далі ми добралися до рукотворних печер. Відвідали Світлицю, де проходять майстер-класи, музей гончарства, парк кам'яних скульптур. Ми виготовляли дряпанки і робили з глини свистки. Діти полюбили гойдалки та «тарзанки». Ми слухали неймовірні звуки самобутніх інструментів. Пройшли обряд оновлення через «Пташку щастя». Скуштували смачні страви – плов по-узбецьки і картоплю за особливим рецептом майстер-шефа, які приготували нам Володимир Кравець та Ігор Лозовий.

Ми розмовляли про воїнів, про майбутнє, згадували Героїв і мріяли про Перемогу.

Наш день здоров'я додав сил на працю заради війська українського і відзначив у серці кожного з туристів віру в те, що все буде Україна!

Щиро дякуємо Людмилі та Олексію за зігріті добром і теплом родини наших воїнів і родини вимушено переселених донеччан. Якщо комусь із присутніх було комфортно, добре, затишно чи спо-

кійно – все даремно!

Дякуємо всім за дружню зустріч і гарний прийом! Разом до Перемоги!

Відвідини Букатинки надихнули мене на такі поетичні рядки.

Там дерев'яні сходи в небо і український сивий Стоунгендж. Дух короля Артура, лицарів вітає.

Стремління заглянути в себе, потяг до глибин - без меж. До ста років назад, коли піщинки в камінь вітер насипає. Де «Пташка щастя» споглядає рясні дощі,

В черлену глину одяглась Праматір-Берегиня,

Там у Трипіллі є вхідні стовпи. І Перевізник в пелені-плащі, Пливе човном назустріч Сонячній Богині.

У Нього - Всесвіт, мудрість у словах.

Стежками ходить босоного, скільки пам'ятаю.

А в Неї - тиха радість, сонця німб і літо на вустах, Любов до Нього і свого сільсько-го раю.

Я щиро вдячна Богу і земним шляхам, Щосили п'ю на тій землі.

І з цього оживаю. Альошкіні! Вклоняюсь низько вам!

Учителі. Хранителі століть! Я вас люблю, захоплююсь і серцем обіймаю!

Людмила ЛІТВИНОВА
село Біляни Чернівецької громади

«На гостини до поезії»

«Люби поезію, ходи до неї в гості, Хоч раз на рік – послухай, чи жива» -

Сергій ГУБЕРНАЧУК

Днями в літературному музеї імені Володимира Забаштанського було особливо людно. Прийшли сюди браїлівці, котрі пишуть вірші та музику, читають і люблять поезію, приїхали гарні творчі люди зі Жмеринки та Вінниці. У цей тривожний час це було маленьке свято для душі шанувальників поетичного слова.

Захід «На гостини до поезії» був присвячений Міжнародному дню поезії, який відзначали 21 березня. До речі, саме цього числа 1898 року в селищі Браїлів на Вінниччині народився всесвітньо відомий український мовознавець, доктор філософії, професор і засновник «Товариств української мови імені Т.Г.Шевченка» в країнах Європи та США – Пантелеймон Кіндратович Ковалів.

У цей день у музеї нашого талановитого земляка, поета, перекладача, лауреата Національної премії імені Т.Г.Шевченка в галузі літератури та інших вітчизняних і міжнародних літературних премій, велетня українського духу сучасності, людини з кобзарським характером та силою – Володимира Омеляновича Забаштанського присутні змогли скуштувати на смак високе мистецтво слова. Тут звучали уривки з творів Тараса Григоровича Шевченка, вірші-посвяти нашим загибленим Героям, читали поезію нашого молодого воїна Олександра Скрипка, напередодні прислану ним з фронту, слухали вірш Володимира Забаштанського «Про поезію» у виконанні автора (запис зроблено радіожурналісткою Еммою Бабчук ще в 1998 році) та інші проникливі вірші наших поетів-земляків: Альони Денесюк, Галини Кутепової, Любові Харченко, Надії Панченко, Олеси Швайдецької, Лариси Тупчій. Звичайно ж, була і «хвилинка мовчання» за загиблими на фронті браїлівцями та глибоко западала в душу в цей момент кожна нота «Мелодії» Скорика. Свічку пам'яті запалили матері Героїв: Ярослава Христю-

ка та Ярослава Терземана – Юлія Христюк і Яніна Терземан.

«Сама я воїна відважного зростила,

Який життя віддав за нас усіх, Він був моє майбутнє, мої крила, Закрию очі – чую його сміх...»,

- говорила МАТИ устами актора про сина Ярослава Христюка. Софія Українець присвятила сотні віршів нашим Героям, в тому числі і загиблим землякам нашим.

Презентувала свою книгу віршів і Яніна Терземан. Ця сильна, талановита жінка не лише пише вірші, а й музику, і сама співає пісні: глибокі, сильні, патріотичні, трепетно-душевні, наповнені боєм, любов'ю і добром.

Учасники заходу дуже тепло приймали співачку, автора музики на вірші українських поетів – Тетяну Скомаровську, українську письменницю, автора дитячих і поетичних книг – Галину Рибачук-Прач і нашого місцевого поета, композитора та виконавця пісень – Леоніда Тодосюка. Їхні музичні композиції додали заходу душевності та ліричності. Зустріч не залишила байдужим нікого з присутніх. Тут панувала її величність ЛЮБОВ: до України, до дітей, до батьків, до краю рідного.

Молитви і сльози, обійми очей і рук, щирі посмішки і життєві поради, ніжне звучання гітари в руках пані Тетяни і презентація нової пісні Леоніда Васильовича, пере-

гляд виставки нових видань наших земляків і квіти для Володимира Забаштанського – все це створило особливо творчу, теплу і душевну атмосферу зустрічі. Потішили присутніх своїми виступами і наші діти: Варфоломій Запорожець, Назарій Слободенюк, Настя Стожок та Соломія Молчанюк. Вони, як і годиться на святі, отримали подарунки від літературного музею та поетеси Галини Рибачук-Прач.

Дякую всім, хто приходить у музей – скарбницю духовності та ділиться теплом своєї душі. Спокійна атмосфера музею завжди є місцем, де історія художнього слова надихає відвідувачів на творчість.

«Музей Володимира Забаштанського живий! У ньому звучать вірші, лунають пісні, в ньому хочеться затриматися, поспілкуватися і відпочити душою. Це оаза духовності в нашому Браїлові», - такий висновок зробив поет і композитор Кость Гнатенко.

Велика подяка директору приватного малого підприємства «Геліка» Анатолію Шаманському за підтримку та допомогу у проведенні заходів.

Надія СЛОБОДЕНЮК,
директор літературного музею імені Володимира Забаштанського,
член національної спілки журналістів України

Творчий вечір обдарованої жінки

Зустріч із неординарною особистістю – Наталею Воронюк – відбулась у світлиці Вінницького обласного центру народної творчості в рамках проєкту «Працівники культури – особливі».

Пані Наталя – директорка Комунального закладу «Центр культури і дозвілля» Чернівецької селищної ради, що в Могилів-Подільському районі. Письменниця, режисерка, блогерка, волонтерка, авторка багатьох креативних задумів, які вона вже встигла реалізувати не лише на теренах громади, а й на Вінниччині.

Її романи та дитячі казки одразу стали популярними. А вистави театрального колективу «Везуча підкова», яким вона керує, збирають чимало глядачів.

За допомогою звичайного телефону Наталя Воронюк навіть фільми знімає! Її відеоблог «Файні Солохи» теж зажив популярності, як і сама талановита й багатогранна Наталя Воронюк. До речі, у 2020 р. ця талановита жінка перемогла у мистецькому конкурсі «Обличчя Вінниччини».

На її творчий вечір завітали письменники, працівники культури, друзі та шанувальники творчості Наталі Воронюк.

За інформацією Вінницького ОЦНТ

Рекорди Степана Дибського

Хто не знав Степана Назаровича Дибського? Один із двох десятків представників великої педагогічної династії, син учителя музики, він гідно продовжив їхню справу. Його батька Назара Семеновича, вихованця духового оркестру Преображенського полку, організатора і керівника колгоспних духових оркестрів - і по цей час пам'ятають ветерани Погребищенського, Оратівського та Липовецького районів...

...28 січня 1935 року в селі Смажинці Погребищенського району у родині Назара Семеновича та Єлизавети Кузьмівни Дибських народився син Степан, найстарший із восьми дітей. У 1939 році сім'я переїжджає до с. Нападівка Липовецького району. Для маленького Степана наближався період відвідування школи, але прийшла біда...

...На радісній ноті поверталась родина Дибських з вечірнього концерту в Нападівському сільбуді, який організував колектив Липовецького будинку культури у суботу 21 червня 1941 року. А наступного ранку - війна....

Вже 24 червня всім селом провели до липовецького шляху перших 40 мобілізованих. Серед них махав рукою свій багатодітний родині і Назар Семенович, якому на той час виповнилось 36 років (народився він у криваву неділю 9 січня 1905 року). Незабаром через село стали відходити колони змучених радянських солдатів. Марно вдивлялись у їхні ряди діти, батька там не було. Не минуло і місяця, як 22 липня в Нападівку ввірвалося на танках, мотоциклах, велосипедах фашистське воїнство і зразу кинулося по дворах шукати поживи («млеко, яйка»). Від них, знахабнілих, розбігалися і люди, і всяка живність...

Розпочалася кількарічна окупація. 1 вересня 1941 року нападівські дітлахи прийшли у школу (нинішній занедбаний палац Ланге), але провчилися лише один місяць. Колонізаторам потрібні були не грамотні люди, а тупі раби. Малий Степан почав ходити на навчання до Марії Данилівни Пірус - дружини довоєнного директора Нападівської школи, який теж був на фронті. Важко пережила окупацію багатодітна сім'я Дибських. Старшого забрали до себе колишні хороші сусіди із села Очиткова, де

Степан був свідком вбивства поліцейськими радянського партизана, жителя с. Очиткова, бачив рейд партизанського загону в одну із ночей 1943 року, почув звістку про підвищення старости села і поліцейя, що вбив партизана.

Після січневого звільнення від німецької окупації 1944 року повернувся додому в Нападівку і тут же був вивезений разом із родинами нападівчан в с. Обідне на Немирівщині (це коли німці вдруге зайняли Нападівку). Нападівські сім'ї вночі вивозили через Липовець. Було дуже холодно. Всі померзли. Степану виповнилось 9 років. Коли приїхали в Обідне, зразу потрапили на «сортвання» - хлопців і дівчат від 14 років і більше забирали на каторжні роботи в Німеччину. Та при вигляді багатодітної матері навіть у поліцейя не вистачило духу, і жінку з 4 малими дітьми забрала до себе Марія Швець.

Після березневого звільнення Вінниці від окупантів родина Дибських пішки вирушила у Нападівку. За 4 дні (із зупинками на хуторі Струтинському і в Липівці) нарешті добралися додому. По дорозі надивилися всього: гори залишеної у непрохідній багнюці німецької техніки, безліч трупів, розбитий швент Липовець.

Степан, якому шов вже десятий рік, - став заробляти на хліб для своїх молодших братиків. Розпочав з весни 1944 року, виконуючи посильні роботи у місцевому колгоспі ім. Петровського (погонич при оранці землі коровами, погонич на коняч при сівбі, збиранні врожаю, заготівля осоки для перевесел і т.д.). Осолово запам'яталася так звана «лобогрійка» - коли вручну вложували скошені покоси. У 1944-1945 навчальному році він уже учень 2 класу Ширмівської середньої школи Погребищенського району (взяла до себе рідна тітка).

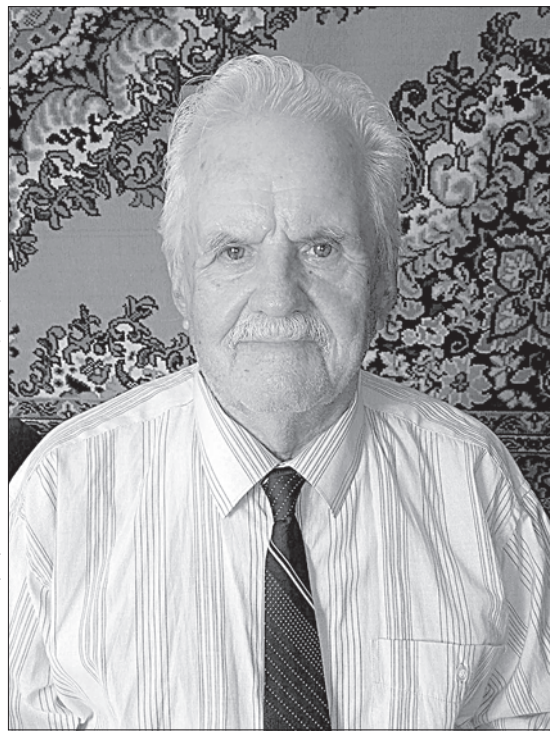
Добре пам'ятав Степан Назарович сльози радості в історичний день 9 травня 1945 року. Раптово всіх учнів вишикували на подвір'ї і директор школи Марія Михайлівна Шлапакова (яка буквально два дні тому одержала похоронку про смерть чоловіка) звернулася до 400 дітей, але не стрималася і розплакалась. Та вольова жінка швидко себе опанувала і привітала всіх з Великою Перемогою. Всі крича-

ли: «Ура», а охоронці дали залповий салют.

Після завершення навчального року Степан разом із родиною 21 травня 1945 року пішки вирушили додому в Нападівку. Йшли через незасяні поля з сотнями ям від розриву снарядів (таке зараз можна побачити на Донбасі). Все літо 1945 року знову Степан працював у колгоспі, «дослужився» до посади їздового голови колгоспу.

Війна дуже вплинула на долю сімейства Дибських - мама померла у 40 років, на 52 році помер брат Микола (головний інженер радгоспу-гіганта «Виноградний» у Криму), брат Іван став інвалідом I групи (повністю паралізований), сам Степан став інвалідом II групи, а в 1947 втпився першокласник Андрій. Пройшло життя в школі-інтернаті сестри Валі (нині пенсіонерки, учителя-методиста). Наймолодшенька Ліда (рідна по батькові) нині директорує в одній із шкіл м. Житомира.

А подальша доля Степана Назаровича теж не балувала: по закінченні 7 класів Нападівської семіричної школи, продовження навчання у Ширмівській СШ (потягнуло до друзів), далі 10-й клас Липовецької СШ (10-й клас у Ширмівці закрили, бо всі 14 дівчат поступили у Погребищенське медучилище, яке відкрилося у 1952 році). З переважачими відмінними оцінками закінчено у 1953 році Липовецьку СШ, а в 1957 році - Вінницький державний педагогічний інститут ім. М. Островського. Далі - учительовання на Оратівщині у В. Ростівці, армія, знову учительовання, відповідальні посади: 1-й секретар Оратівського, а далі - Липовецького райкому комсомолу, інспектор і завідувач РАЙВНО, голова профкому освітнянської профспілки і нарешті посада завуча Липовецької середньої школи (перейти на посаду заставила хвороба), якій віддано 38 років! Кілька місяців виконував обов'язки дире-

ктора школи (в моєму атестаті зрілості за 1976 рік стоїть саме його підпис).

Майже 40 років наш Учитель з великої літери обіймав посаду завуча у 2-й Липовецькій школі, що є своєрідним рекордом чи не для всієї України. За його участі вперше у районі здійснено апробацію кабінетної системи (1968) та навчання шестирічок (1978), запровадження табір праці та відпочинку (1976), започатковано бали відмінників (1971). Він - учасник 4-х республіканських педагогічних читань, чий досвід ще 1984-го року схвалено і рекомендовано до поширення на обласному рівні. Випустив книги «Початок», тривірневий задачник з фізики, книги «Шлях до світла», «Педагоги Липовеччини у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 років» і буклет «Серце міста» (останні три у співавторстві з О. Роговим, В. Кучером та іншими), десятки методичних рекомендацій. За 50 літ опублікував майже 500 статей на педагогічну тематику.

Степан Назарович був надзвичайно творчою людиною: за його зусиль школа стала опорною в районі - на її базі проводилися часті республіканські та обласні семінари. Він став першим у районі лауреатом обласної педагогі-

чної премії, 4 рази перемагав у конкурсах республіканських періодичних видань (опублікував у журналах «Відкритий урок», «Директор школи», «Завуч. Усе для роботи», «Педагогічна майстерня», «Все для вчителя», «Завуч» близько 30 статей на 300 сторінках), завоював перші місця в районі в номінаціях «Кращий завуч школи», «Кращий зав. шкільним методичним кабінетом», «Кращий керівник гуртка», «Кращий керівник районного методичного об'єднання». Він - «Відмінник освіти України», учитель-методист, нагороджений відзнакою «Заслуги перед Липовеччиною». За останні 30 років його кандидатуру 6 разів подавали на звання Заслужений учитель України! Не купляв...

За своєї зайнятості Степан Назарович завжди знаходив час на пошукову і патріотичну роботу. Вів гурток «Пошук», встановлював зв'язки з рідними загиблих на Липовеччині Героїв Б.Шевченка та Б.Мітарова. А ще він - автор і співавтор статей і книг про педагогів та їхнє бойове минуле, які видавав зі мною та іншими друзями. У досьвіт солідному віці і сімейних проблемах доглядав дуже хвору дружину, і при цьому був надзвичайно активний у громадській роботі. Про справи давно минулих днів і майбутнє мудрий наставник завжди був готовий висловити свою думку в створений ним із однодумцями організації педагогів-ветеранів району, чимало з яких - теж «діти війни». Його постійно обирали в керуючі органи Липовецької ветеранської організації.

2 квітня 2024 року нашого наставника не стало, але він живе у справах своїх учнів... Майже до 90 років йому, враженому інсультом та астмою інваліду II групи, допомогла дожити унікальна система оздоровлення, яку він запозичив з численних періодичних видань, в тому числі з додатків «Вінниччина». Улюбленим його продуктом був мед за тибетською системою (колись поділимося цим рецептом).

*Спалахнуло життя,
Наче свічка, запалена літом.
Дременув у куші
Переляканим дощиком час.
Нам же хочеться з Вами
Тихенько погомоніти,
Рідний голос почути
І просто побачити Вас.*

**Олександр РОГОВИЙ,
відмінник освіти України,
ветеран архівної роботи, член
правління Липовецької ветеранської організації, вихованець С.Н.Дибського**

Помер ветеран спорту, суддя Національної категорії з волейболу

У Вінниці помер ветеран спорту, суддя Національної категорії з волейболу Олександр Федорович Стаценко.

Про це інформує спільнота «Волейболна Вінниччина».

6 квітня - на 70 році життя - перестало битися серце ветерана освітнянської ниви та спорту, судді Національної категорії з волейболу - Стаценка Олександра Федо-

ровича, йдеться у повідомленні.

Волейболна громада Вінниччини, тренерсько-викладацький склад обласної школи з волейболу висловлює щирі співчуття родині з приводу смерті видатного спортсмена. Прощання з Олександром Федоровичем відбулося у понеділок, 8 квітня.

Поховали Олександра Стаценка на Сабарівському кладовищі.

У Вінниці відкрилася фотовиставка «Янголи спорту»

6 квітня у Вінницькому обласному художньому музеї (вул. Соборна, 21) відкрилася Всеукраїнська фотовиставка «Янголи спорту».

Експозицію вінничани можуть подивитися до 6 травня.

Серед 120-ти історій спортсменів і тренерів там представлені й розповіді про подвиги наших земляків.

За основу фотовиставки взяли сайт-реквієм Спортивного комітету України «Янголи спорту». На ньому зібрані історії майже 400 спортсменів і тренерів. Серед них є чемпіони світу, Європи, багаторазові переможці національних першостей з олімпійських та неолімпійських видів спорту. Є ветерани спорту і юні майбутні зірки, чия життя обірвала війна.

На урочисте відкриття запросили родини загиблих на війні спортсменів і тренерів з Вінниці та області. Серед почесних гостей був командир спецпідрозділу ГУР Міноборони України «Артан» Віктор Торкотюк.

ГНАТ вважався одним із міцних господарів на селі: мав пару добрих коней, мудрих воликів із гарбою, корову, поросят і повен двір всякої птиці. Господарювали вони з Варварою дружно, все в них було до ладу: і на обійсті, і на городі, і в полі. Трійко дівчаток нажили: Ганю, Фаню і Марусю. Тільки б жити та радіти кожному новому дню. Аж тут почалося – революція, громадянська війна. Село двічі-тричі на добу переходило з рук у руки.

Гнат тримався зосібно, думок своїх в голос не висловлював, так і перебивалися в тому тривожному часі.

І ось одного дня він отримав звістку від старшої сестри Зінки з Одеси, що вона б хотіла повернутися з двома неповнолітніми доньками на малу батьківщину, бо чоловік, який працював машиністом, трагічно загинув, а в місті стало тривожно: погроми, грабежі чи не кожної ночі.

Гнат згодився забрати сестру із Вапнярки, але поїхав за нею не кінми, а волами, так, мовляв, безпечніше.

Зінка вже років сім тому стала інвалідом. Якось несла чоловікові обід і потрапила під маневровий паровоз. Праву ногою зіскочила із залізничного полотна, а ліва, нижче коліна, залишилася між шпалами. Спочатку дуже тужила, побибалася, а потім змирилася із вироком долі. Зробили їй дерев'яний протез із десятками шкіряних застіжок – навчилася ходити. Навіть роботу мала по пів дня – допомагала продавчиням на Привозі пильнувати за товаром.

А тут тобі на – в село, як вона виживатиме? – розмірковував Гнат, неквапом долаючи відстань до залізничної станції.

Прибув, вже вечоріло. Зустрілися, розплакались, розцілувались. Біля матері тулилося двоє донечок: блакитноока Тамара і смаглява Шурочка.

В ніч не наважився Гнат в дорогу – заночували на краю селища в добрих людей, а з першими досвітніми зорями рушили. Додому волики йшли наче жвавіше. І ще сонце не сідало, як вони вже спускалися в рідне село із Дзигівської гори.

Аж тут якась okazія: людей позбігалось коло хреста на місці зго-

рілої старої церкви. Виявляється, у село заскочив невеликий кінний загін: у всіх бійців очі рогами від непомірних доз оковитої. Раптом командир дістав револьвер і став палити по хрестові – дві кулі засіли в дерево, а третя пішла рикошетом кривдникові прямо в аорту – кров залила хрест, а кінь, піднявшись на диби, миттю скинув вже мертвого вершника. Люди пошепки перемовлялися, хто осіняв себе хресним знаменням, а очманілі воляки стали шукати якусь підводу, щоб забрати свого командира. Вчепилися і до Гната, та Зінка стала благодати, що на протезі їй не дійти до хати. Відпустили.

Так і добрались вони додому. Правда, до себе сестру не запросив – привіз одразу до спорожної батьківської хати. Але Зінка й тому рада: є стіл, є піч, є кіл, а надворі вже весна, якось розживемося...

На другий день вони з Варварою провідали сестру – привезли по клунку бараболі, кукурудзяного борошна, кілька шматків вже пережовлого сала, а ще Варвара подарувала Зінці макітру з макогоном на розжиток.

Так і почалися для Зінки з доньками нелегкі селянські будні. То з бур'янами боролися, то хату чепурили – побілили довкола, призби підвели – наче помолодшала хатина, усміхнулася маленькими віконечками до сонця. Й городу трохи засадили – широсердні сусіди вдарували насінням, допомогли накупувати під картоплю.

Гнат провідував вряди-годи, хвалив Зінку з доньками за старання. – Ще трохи просидите на куліші, – сказав якось їм, а на Великдень колотиму кабана, і вам свіжина перепеде.

Була Великодня субота – Зінка пекла паски. Аж тут з'явився Гнат, статечний, повеселій. Як і обіцяв, привіз їм пів голови з кабана, шмат сала, кілька реберць і кілька ковбаси. Заметушилась Зінка, зніяковіла, приймаючи такий ще-

Дерев'яна душа

(Бувальщина)

дрий дар.

– Що ж я тобі, брате, до Пасхи подарую? Знаєш що, Ігнашо, візьми протез, тут багато ременя, а тобі в господарстві згодиться.

– А ти ж як без нього будеш?

– А що мені, – відповіла Зінка, – я ж уже на місці, далеко ходити не треба. Коли ж знадобиться – ти підвезеш.

Задумався Гнат, втупив очі додолу, а Зінка тим часом відстібнула протез і подала йому. Він вийшов, не озирнувшись, ринув на воза і затяв кінми.

Потай від доньок проплакала Зінка всю Великодню ніч, а на ранок зладнала кошачок, як і всі люди, побігла дівчинка до церкви.

По обіді приїхали Гнат із Варварою і трьома своїми доньками, погостювали родинно, як і належить цього світлого дня.

А потім почалися будні, сповнені для Зінки стражданнями і болям, бо далі призби і кількох метрів подвір'я вона пройти з табуретом не могла. Доньки теж плакали, дивлячись на її муки. Гнат не навідувався, бо роботи на полі замагали його. Одного дня прислали Катрусу з дівчаток із глечиком молока – ото й вся турбота.

А тим часом Зінка отримала листи із колишньої роботи чоловіка – паровозного депо «Одеса товарна». Обіцяли їй як вдові житло і щомісячну грошову допомогу. Ризикнула їхати. Сусід пообіцяв відвезти кінми до Вапнярки. Гнатів і словом не обмовилася і не попрощалася.

Більше їм не судилось побачитися – взимку Зінка померла від тифу, а дівчаток розмістили по різних дитбудинках – так вони одна одної і слід загубили.

Шурочка залишилася в Одесі – закінчила ПТУ, отримала спеціальність друкаря, все життя працювала верстальницею на картонажній фабриці. З часом отримала квартиру на Провіанській – у робітничих кварталах. Портрет її неодноразово красувався на фабричній

та міській Дошках пошани, а от особисте життя не склалося.

Не склалося воно і в Гнатових доньок. Старша Ганя заміж так і не виходила – все життя проплуталася із жонатим чоловіком Василем, за яким закріпилося прізвисько «Навіжений». На весіллях чи хрестинах він вицілював Ганю на виду у всіх, а потім бив настільки жорстоко, що відлежувалася у лікарні. Одного разу зробив їй подарунок на іменини – позолочені коронки на зуби, а вже до вечора вони валялися по всьому подвір'ю, а з носа ще годину тому щасливої іменинниці цибеніла кров.

Гнат і Варвара не раз вмовляли доньку припинити цю маячню. Вона згоджувалася з ними, але Василь приходив, падав на коліна, і все починалося спочатку.

Найбільше радувала батьків Марійка, мріяла стати вчителькою. Поступила в школу робітничо-селянської молоді. Там і кохання своє зустріла, та виявилось воно несправжнім – обманув коханий дівчину, а вона собі смерть заподіяла – повісилася. Після смерті доньки Гнат ходив чорніше чорної землі. Одного дня розігнав (вже колгоспні коні, бо працював іздовим) на повороті з містка. А любив правити навстачки на витягнутих віжках. Влетів в акації – коні рвонули, віз перекинувся, Гнат упав навзніж, вдарився головою в пеня – смерть настала миттєво...

Залишилася Варвара із середульшою Фанею – вже дівчиною в літах. А та відважилася (мабуть, щоб не слухати постійні материні плачі) заміж за двіця у сусіднє село. Пішла на четверго хлопчиків. Працювала каторжно: і на полі, і на фермі, і хату нову будували. А ночами ще й шила, щоб заробити сяку-таку копійчину. Діти підрости – розійшлися по світу – хто на службу в армію, хто на навчання. Залишилися вони з Максимом удвох – став чи не щодня зазірати в чарку, приходив роздратований з роботи (працював у колгоспі тра-

ктористом), у всіх негараздах шукав тільки її вину, а потім і руки став простягати.

Соромно було пожалітися дітям, матері чи сестрі – все тамувала в собі. А через рік на черговому профогляді в районній лікарні виявили у Фані онкологію – наполягали на невідкладній операції. Відпросилася додому, щоб порадитися з чоловіком.

Застала, як завжди, напідпитку. Ще з дверей стала розповідати стривожено, а він, скрививши в презирливий гримасі рот, кинув так, наче знічев'я: «Інвалідки нам не потрібні, в гаражі є соляна кислота, випий, та й мукам кінець...»

Через тиждень вона так і зробила, але ще встигла побувати в сестри Гані і все розповісти.

«Нелюд ти клятий, нелюд!» – кричала Ганя на похороні на все село. А з Максима, як з гуся вода, через сорок день привів собі вже нову господиню...

Ганя попросила в пам'ять про сестру її швейну машинку. Спочатку вагалася, а потім віддала все-таки.

Привезла вона ту машинку, заносила до себе у двір, а в воротах, наче спіткнулася, обм'якла вся. Ліворотній інсульт. Добре, що довго не мучилася, бо хто б доглядав. Василь вже пересувався на милицях, повернувся до жінки, а Варвара майже зовсім втратила зір.

Сусіди допомагали води, дров внести, піч ще палила сама. Пережила і доньок, і Гната, накували їй зозулі 95 літ...

Про вчинок Гната із сестриним протезом односельці знали, і хтось із року в рік писав крейдою на хресті на його надгробку: «Тут спочиває дерев'яна душа».

Вся ця історія вже припала незворотним пилом часу, призабулася у круговерті неспокійних буднів.

А розповіла її кілька років тому одна із берегинь духовних надбань сільської громади (вже світлої пам'яті) Любов Миколаївна, сказавши наостанок, що пов'язані родинними зв'язками рідні по крові люди в постійній гонитві за примарними цінностями буття не мали і не мають права на прірву збайдужіння й нелюбові.

Раїса НІКОНОВА,
кор. журналу «Соціальний захист»

Райська птаха

- Я йду шукати тебе.
- Іди-іди. Не знайдеш.
- Знайду.
- Ні, не знайдеш. Я захова-

вася. Молода жінка вдає, що не бачить хлопчика, який виглядає із-за товстої сосни, і йде шукати його в протилежному напрямку. Малюк від цього аж захоплюється сміхом. Старий парк стоголосо повторює його радісні вигукі:

- Я тут. Я тут. Я тут.
- Знайшла, – відповідає приємним голосом жінка.

Хлопчик і мама повертаються додому втомлені та щасливі. Для повного щастя не вистачає лише якоїсь солодкої дрібнички.

- Ма, а морозиво купити забули.

- Вже лежить у холодильнику.

- А сік?
- І сік.
- То у нас сьогодні свято?

- Так, свято.
Ірина з Сергієм проживають у маленькій квартирі старого, ще дореволюційного будинку. Ірина любить свого синочка більше за все у світі. Готова життя за нього віддати, небо прихилити,

зірочок назривати. І на всьому білому світі у них немає рідні. Лише вони удвох. Батьки Ірини загинули в автокатастрофі, а молодий чоловік, батько Сергійка, відразу зник, як дізнався, що дружина вагітна. «Я ще дуже молодий, щоб брати на себе батьківські обов'язки», – сказав він, покидаючи назавжди маленьке містечко. Та хай йому Бог суддя. Ірина сама підніме сина на ноги. Житло є, робота є, гарна зарплатня є.

- Мамусю, я тебе ніколи не покину. Віриш?

- Вірю, Сергіюку, вірю. Але ти виростеш і матимеш свою сім'ю: красуню дружину і гарних діток. Я ж буду у цій квартирці проживати.

- Нічого страшного. Я куплю квартиру десь неподалік і ходитиму в гості кожен день. Віриш?

- Вірю, синку, вірю.
- А ти до мене приходитимеш в гості?

- Обов'язково. А якщо буду далеко, то пташкою прилітатиму до твого вікна.

- Такою, як у казці? Райською пташкою?

- Так, райською. Спи вже. Сон-дрімота заколисусь

малюка і в човнику несе у доросле життя.

Хтось настирно стукав у шибку, немов хотів розбити її. Хто ж це може бути? Маячня. Третій поверх. Сергій одягнений спить на дивані. З похмілля болить голова. Стукіт його розбудив, але сил підвестися немає. Ледве-ле-

две чоловік сповз на брудну підлогу і втупився у вікно: невеличка кольорова пташина залетіла через фрамугу на балкон і билася об шибку, шукаючи виходу. «Не до добра це все. Мабуть, щось із мамою трапилося», – залишки алкоголю відразу вивітрилися з голови Сер-

гій. Біг по сходах, на ходу застібаючи сорочку. Після одруження він часто забігав до мами після роботи, провідував у вихідні, постійно телефонував. Все це чомусь не подобалося його коханій Нінель. Спочатку були сварки, погрози подати заяву на розлучення, а зрештою ультиматум: «Або я, або твоя мати!»

Сергій вибрав Нінель. Мама все зрозуміла і пробачила, лиш би сім'я у сина збереглася. Недовго щастя тривало. Через пів року Нінель зібрала речі і переїхала до великого замиського будинку свого шефа. Такого удару чоловік не очікував. Нінель постійно звинувачувала його у сімейних чварах, а виявилось, що дружина давно вже мала коханця. Сергій почав пити, топив горе у горілці, але до мами не пішов. Називав себе Каїном, Іудою, клявся, що почне вранці нове життя, піде вибачитися перед мамою. Біля під'їзду зустрів сусідку тітку Марію.

- Сергіюку, а мама тебе весь час чекала.

- Що з нею, де вона?

- Серце. Швидка забрала до реанімації.

Добу провів Сергій у лікарні. До матері його не пустили. Наступного дня лікар сам підійшов до Сергія, і чоловік без слів зрозумів, що

він у цьому світі тепер дійсно один.

Хоронили Ірину скромно: священник з двома півчима, пара сусідів і син. Копачі насипали горбок землі, встановили хрест із табличкою, випили по сто грамів і розійшлися. Сергій ще довго сидів над гробом, а потім допив горілку прямо з пляшки і пішки побрів додому, бо на маршрутний автобус грошей не мав. Сп'янілий та вбитий горем, чоловік не помічав, що на величезній швидкості його наздоганяє вантажівка. У цей час невелика пташина на льоту вдарила Сергія прямо в голову. Від несподіванки він упав і скотився у кювет. Це і врятувало його життя. Дико завиваючи, автомобіль пролетів трасою і на повороті врізався у відбійник.

На місці події працювали медики, поліцейські та рятувальники. Сергій лежав на носилках і тихенько плакав: «Матусю, рідненька, дякую тобі. Ти пробачила мені всі провини і врятувала життя. Дякую тобі, райська пташко». У цей час підійшов поліцейський і запитав у фельдшера:

- Який стан у потерпілого? Щось розповідає?

- Жодної подряпини. Алкогольна інтоксикація. Просто марить.

Поліція встановлює місцеперебування правопорушника

Відділ поліції №1 Вінницького РУП ГУНП у Вінницькій області розшукує невідомого чоловіка, який причетний до вчинення кримінального правопорушення.

Про це інформує відділ комунікації поліції Вінницької області.

Громадян, які володіють будь-

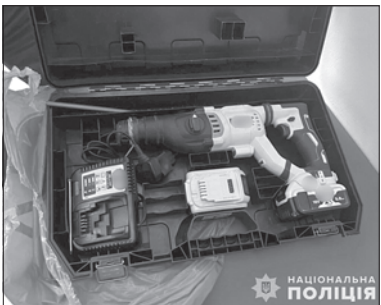
якою інформацією, що допоможе встановити місцеперебування розшукуваного або інші відомості, які можуть стати корисними для слідства, просимо повідомляти за тел. +38098-304-02-70, +38096-750-68-48 або 102, йдеться у повідомленні.

Конфіденційність гарантують.

Рецидивіст украв на 23 тисячі гривень

Не повідомляється, чи знав 30-річний житель Жмеринського району про «бурхливе» минуле свого колеги по ремонту квартир. Але як тільки раніше судимого за крадіжки 37-річного вінничанина не стало разом з перфоратором та болгаркою, цей суб'єкт став підозрюваним номер один. Його й розшукали правоохоронці в обласному центрі.

Виявляється, зловмисник намага-

вся продати крадені речі, але не встиг. Всього інструменти коштували 23 тисячі гривень. Підозрюваному загрожує до 8 років позбавлення волі.

Травмована бабуся померла

Навіть у небагатолюдних нині селах рухатись транспортними засобами потрібно надзвичайно обережно. В цьому переконує біда, що трапилась у селі Чемериське Барської територіальної громади. 16-річний юнак на мотоциклі Vireg не справився з керуванням і наїхав на 87-річну бабуся, яка рухалась у попутному

напрямку. Її доправили до лікарні.

Водія освідували — він тверезий. Транспортний засіб — на арештмайданчику. Проводяться експертизи, які допоможуть встановити причину аварії. Але ситуацію значно ускладнило те, що невдовзі потерпіла в лікарні померла.

Василь ГРОМОВИЙ

На Ладизинському водосховищі припинено незаконний рибогосподарський бізнес

За останні 3 роки підприємець у Ладизинському водосховищі виловив понад 320 тонн риби

За повідомленням ОВА, в результаті діяльності робочої групи «Прозорість та підзвітність» рішенням Вінницького окружного адміністративного суду задоволено позов Гайсинської окружної прокуратури про визнання незаконним та скасування Дозволу на спеціальне використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах, а саме — на Ладизинському водосховищі загальною площею 2080 га вартістю 1,1 млрд грн.

Згаданий дозвіл виданий у 2018 році управлінням охорони, використання і відтворення водних біоресурсів та регулювання рибальства у Вінницькій області безпідставно, адже у підприємця не було права користування водоймою. Тож фактично йому надали одноосібне право на безоплатний промисловий вилов риби.

Встановлено, що лише за останні 3 роки цим підприємцем у Ладизинському водосховищі виловлено понад 320 тонн риби, але до бюджетів місцевих територіальних

громад не сплачено жодної гривні.

Після набуття рішенням законної сили територіальні громади отримають можливість ефективно

розпоряджатися водоймою та отримати належні надходження до бюджетів, що є суттєвим в умовах воєнного стану.

У комендантську годину — з наркотиками в кишені й організмі

Саме такого 22-річного скутериста зупинили правоохоронці на вулиці Черняхівського у Вінниці. Помітивши в нього наслідки наркотичного сп'яніння, запропонували поїхати у відповідний заклад для перевірки, але порушник відмовився. Провівши в нього поверхневу перевірку, стражі порядку виявили зелену речовину рослинного походження, схожу на наркотичну.

Поліцейські викликали слідчо-оперативну групу, складено низку протоколів — за керування в стані наркотичного сп'яніння та за керування транспортним засобом особою, яка не має такого права.

Знову куріння в ліжку...

Той, хто запалює сигарету в ліжку, однозначно «бере терміновий квиток» на той світ. Раз проне-се, другий... п'ятий... А за десятим-двадцятим неодмінно і хата згоряє, і з її господаря залишається попіл.

За попередніми даними, щось подібне сталося і в селі Оленівка Могилів-Подільського району. О 7 годині 20 хвилин службі ДСНС повідомили, що тут загорівся один з приватних будинків. Одразу ж після 8 години пожежу вдалося ліквідувати. Але під час роботи вогнеборці виявили тіло 56-річного господаря.

Отже, куріння саме по собі дуже небезпечне, а куріння в ліжку завжди смертельно небезпечне.

Василь ГРОМОВИЙ

Квадроцикл — недешева й небезпечна штука

Минулої неділі 48-річний вінничанин поблизу надбузької горбистої Довгополівки, що у Вороновицькій громаді, не справився з керуванням новеньким квадроциклом. У результаті зірвався зі скелі й загинув. Десятирічний пасажир отримав травми і госпіталізований.

Відкрито кримінальне провадження. Проводяться експертизи, які дозволять встановити причини смертельної ДТП. Тим часом багато хто переконався, що квадроцикл — це не лише недешева забава. Це ще й дуже небезпечна штука, особливо в гірській місцевості.

Дев'ять пожеж в екосистемах сталося за добу на Вінниччині

Щодня рятувальники Вінниччини гасять пожежі на відкритих територіях.

За добу, 8 квітня, рятувальники загасили дев'ять пожеж в екосистемах на площі понад дев'ять га. Загоряння сталися у Вінницькому, Тульчинському, Жмеринському, Хмельницькому районах області.

Рятувальники Вінниччини вкотре закликають не палити суху траву, очерет, чагарники та сміття! Пам'ятайте, що такі займання призводять до руйнування екосистем та масштабних пожеж на відкритих територіях, - зазначають в ГУ ДСНС України у Вінницькій області.

Виявили 17 фактів незаконного вилову риби

З початку квітня на території області профільні служби та відомства проводять профілактичні заходи, спрямовані на викриття та припинення фактів браконьєрського вилову риби під час нересту.

У поліції повідомляють, що за інформацією Управління превентивної діяльності, за час проведення заходів до адміністративної відповідальності притягнуто 16 осіб за ст. 85 КУпАП (Порушення правил використання об'єктів тваринного світу) та ст. 85-1 КУпАП (Виготовлення, збут, зберігання чи реклама заборонених знарядь добування (збирання) об'єктів тваринного або рослинного світу).

Гайсинською поліцією розпочато розслідування одного з проваджень за ч. 1 ст. 249 (Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом) Кримінального кодексу України.

У порушників вилучили 9 браконьєрських знарядь вилову риби, 2 човни та майже 100 кілограмів незаконно вилонених водних біоресурсів.

ОГОЛОШЕННЯ

2.17. Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди

1. Повне найменування суб'єкта господарювання: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Вінниця

Скорочене найменування суб'єкта господарювання: КЕВ м. Вінниця

2. Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 08320218

3. Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: 21015, Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Стрілецька, 87. Томляк Ігор Сергійович, 0432 27 83 98, expkevvin2@gmail.com

4. Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: Проммайданчик №1, Котельня №131/2, 21015, Вінницька обл., Гайсинський р-н, смт Тростянець, вул. Соборна, 103.

5. Мета отримання дозволу на викиди: визначення та регулювання викидів забруднюючих речовин (ЗР), які потрапляють в атмосферу при експлуатації технологічного обладнання, на отримання дозволу на викиди ЗР для існуючого об'єкта.

6. Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планової діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля: Виробнича діяльність, яку здійснюють КЕВ м. Вінниця - не підлягає проходженню процедури ОВД.

7. Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): На території проммайданчика котельні №131/2 розташовано два газових котли Рівнетерм 80 кВт, які забезпечують

адмінбудівлю опаленням в зимовий період.

8. Відомості щодо видів та обсягів викидів: На території проммайданчика виявлено 1 стаціонарне джерело викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Від діяльності підприємства в атмосферне повітря викидаються наступні забруднюючі речовини, що нормуються: азоту діоксид (NO₂) - 0,081039 т/рік, вуглецю діоксид (CO) - 0,092616 т/рік, вуглецю діоксид 64,6809 т/рік, метан 0,0011577 т/рік, азоту оксид (N₂O) 0,000115 т/рік.

9. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва: На підприємстві немає виробництв та технологічного устаткування, які підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування.

10. Перелік заходів щодо скорочення викидів: Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин для даного підприємства не передбачаються.

11. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: - Заходи не передбачені.

12. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: Викиди забруднюючих речовин відповідають вимогам законодавства.

13. Адреса держадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди - Вінницька ОВА (Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Соборна, 70, тел. (0432) 32-25-35, 32-35-35, email: oda@vin.gov.ua.

14. Строки подання зауважень та пропозицій - протягом 30 календарних днів з моменту виходу повідомлення.

2.17. Повідомлення про намір отримати дозвіл на викиди

1. Повне найменування суб'єкта господарювання: Квартирно-експлуатаційний відділ м. Вінниця

Скорочене найменування суб'єкта господарювання: КЕВ м. Вінниця

2. Ідентифікаційний код юридичної особи в ЄДРПОУ: 08320218

3. Місцезнаходження суб'єкта господарювання, контактний номер телефону, адреса електронної пошти суб'єкта господарювання: 21015, Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Стрілецька, 87. Томляк Ігор Сергійович, 0432 27 83 98, expkevvin2@gmail.com

4. Місцезнаходження об'єкта/промислового майданчика: Проммайданчик №1, Котельня №64/1, 21015, Вінницька обл., м. Вінниця, вул. 600-річчя, 68А

5. Мета отримання дозволу на викиди: визначення та регулювання викидів забруднюючих речовин (ЗР), які потрапляють в атмосферу при експлуатації технологічного обладнання, на отримання дозволу на викиди ЗР для існуючого об'єкта.

6. Відомості про наявність висновку з оцінки впливу на довкілля, в якому визначено допустимість провадження планової діяльності, яка згідно з вимогами Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» підлягає оцінці впливу на довкілля: Виробнича діяльність, яку здійснюють КЕВ м. Вінниця - не підлягає проходженню процедури ОВД.

7. Загальний опис об'єкта (опис виробництва та технологічного устаткування): На території проммайданчика котельні №64/1 розташовано два газових котли Рівнетерм 32-96 кВт, які забезпечують

адмінбудівлю опаленням в зимовий період.

8. Відомості щодо видів та обсягів викидів: На території проммайданчика виявлено 1 стаціонарне джерело викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Від діяльності підприємства в атмосферне повітря викидаються наступні забруднюючі речовини, що нормуються: азоту діоксид (NO₂) - 0,150501 т/рік, вуглецю оксид (CO) - 0,172002 т/рік, вуглецю діоксид 120,119131 т/рік, метан 0,00215 т/рік, азоту оксид (N₂O) 0,000215 т/рік

9. Заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва: На підприємстві немає виробництв та технологічного устаткування, які підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування.

10. Перелік заходів щодо скорочення викидів: Заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин для даного підприємства не передбачаються.

11. Дотримання виконання природоохоронних заходів щодо скорочення викидів: - Заходи не передбачені.

12. Відповідність пропозицій щодо дозволених обсягів викидів законодавству: Викиди забруднюючих речовин відповідають вимогам законодавства.

13. Адреса держадміністрації з питань охорони навколишнього природного середовища, до якої можуть надсилатися зауваження та пропозиції громадськості щодо дозволу на викиди - Вінницька ОВА (Вінницька обл., м. Вінниця, вул. Соборна, 70, тел. (0432) 32-25-35, 32-35-35, email: oda@vin.gov.ua.

14. Строки подання зауважень та пропозицій - протягом 30 календарних днів з моменту виходу повідомлення.

Головний редактор Олег КРИВОНОС, т. (068)-590-46-22

Засновник - Трудовий колектив редакції.

Видавець - ТОВ «Редакція газети «Вінниччина».

Реєстраційне свідоцтво ВЦ №990-348-ПР, видане Головним територіальним управлінням юстиції у Вінницькій області 16 січня 2018 р.

Передплатний індекс 91672

ВЛАСНІ КОРЕСПОНДЕНТИ: Віктор ЗЕЛЕНЮК (Бар, Мур, Курилівці, Жмеринка) - (096) 603-66-78;

Микола КАВУН (Іллінці, Липовець, Немирів, Оратів) - (096) 398-28-55.

Адреса редакції: 21100, м.Вінниця, Хмельницьке шосе, 7

Електронна адреса: vinnichina-gazeta@ukr.net

Розрахунковий рахунок: №UA593204780000026008924431157 у ПАТ АБ «Укргазбанк» м. Києва, МФО 320478, ЄДРПОУ 02471614.

Контактні телефони: (098)-124-53-92 - «гаряча лінія»; приймальня головного редактора - 66-13-36 (факс); головний редактор - 068-590-46-22; творчий відділ (журналісти) - 66-05-92; рекламно-комерційний, бухгалтерія - (0432) 66-05-25.

➤ Редакція може публікувати в порядку обговорення статті, не поділяючи точки зору автора.

➤ Автори надрукованих матеріалів відповідають за добір і точність наведених фактів і даних, інших відомостей. За зміст реклами відповідають рекламодавці.

➤ Передрук без погодження з редакцією «Вінниччини» не дозволяється.

➤ *** Позначаються матеріали, які друкуються на правах реклами.

Номер виготовлений у КЦ редакції газети «Вінниччина».

Віддрукований у друкарні ТОВ «Діва-К», м. Вінниця, вул. Пугачова, 1, e-mail: druk33@ukr.net.

Тираж - **3351 прим.** Зам. 37251.

Борщ зелений з амарантовою олією

“Іди, іди, дощичку, зварю тобі борщичку в полив’янім горщику”

Ця давня закличка, відома багатьом з дитинства, приводить нас у дохристиянські часи, бо в православній традиції побутова магія була під забороною, і до сил природи вже не зверталися звичайні люди “напрямую”, а лише через посередника-священника.

Отже, я припускаю, що борщі варили ще задовго до появи в українській традиційній кухні буряка, як коренеплоду.

Але майже п’ять тисяч років тому вже вживали в їжу дикороси і дикий листовий буряк.

Тож перший борщ, який зварили наші предки, на мою думку, був саме зеленим.

У моєї бабусі, Зінаїди Миколаївни, був незмінний ритуал. Від початку посту і до Великодня вона мала сім разів зварити борщ з кропиви і різної “зелепухи”, яку приносила до нас в хрущовку-п’ятиповерхівку. Ті перші листочки кропиви, молоді пагони ще скрученої черемші та блідо-зелені стебла молодого мокрецю з берегів Південного Бугу промивалися, варилися і ставали зеленим борщем. На невеличкому городі проростали вушка кваску, то вона і його рвала.

З зеленню варилися корені петрушки, пастернаку, картопля, і підсмажувалася на олії цибуля.

Посту бабуса не притримувалася, тож в кінці в тарілочку до борщу додавалися покришене зварене круто яйце, добра ложка сметани і свіжа петрушка з зеленою цибулькою, міленько подрібнена.

І хоч той борщ був напівпустий, тобто без м’яса, бабуса вірила в його поживну і очисну силу. Казала, що він після зими кров оновлює.

Щовесни варю такий борщичок і я, щоправда, на м’ясному бульйоні іноді.

Пропоную приготувати такий борщ і вам, тільки от додати до нього, окрім сметани, одну чайну ложку амарантової олії, щоб перетворити тарілку борщу на лікувальне зілля. Адже амарант має силу зупинити навіть ріст ракових пухлин завдяки компоненту сквален, а також ця олія дозволяє зробити м’яку профілактику запальних процесів в організмі.

Для приготування борщу я збираю трави, найчастіше це квасок, кропива, молоде листя лободи, мокрець і снітку. Лише верхні м’які листочки.

Інгредієнти на 6 порцій:

Молода зелень кропиви, лободи, мокрецю, кваску - 350-400 г; яловичина або свинина на ребрі - 500 г; вода - 2,5 літра; ци-

буля ріпчаста - 100 г; корінь селери - 60 г; корінь пастернаку - 60 г; картопля - 600 г; олія для смаження - 40 г; сік половини лимона; сіль; перець чорний горошком; сметана - 100 г; амарантова олія - 20 г; зелень для подачі; відварені курячі або перепелині яйця.

Приготування

М’ясо промити і помістити в каструлю, залити водою і варити до готовності, щоб воно відставало від кісток. Пастернак і селеру натерти на тертці. Цибулю порізати кубиками.

У глибокій пателні розігріти олію та обсмажити коренеплоди і цибулю. Додати сіль, перець і тушкувати до готовності. Ребра дістати з відвару, відділити м’ясо від кісток і порізати.

М’ясо повернути до відвару, довести до кипіння і додати картоплю, порізану крупним кубиком. Додати тушковані коренеплоди і варити до готовності картоплі. Зелень промити, нашаткувати і додати у каструлю. Довести до кипіння і варити одну-дві хвилини.

Далі за смаком, мені подобається маленьке перепелине яйце прямо сирым в окуп влупити, комусь - варене краще смакує.

Подавати з зеленню, ложкою сметани і чайною ложкою амарантової олії. Хай смакує.

«Регіна» тримає марку

З червня минулого року директором ТОВ «Мурованокуріловецький завод мінеральної води «Регіна» призначено 33-річного Михайла Данильченка. Молодому керівнику, який раніше не працював у цій сфері, сподобалась згуртованість людей, їх високий професіоналізм і відповідальність. Саме завдяки цим якостям підприємство залишається «на плаву» і тримає високу марку своєї продукції.

— Я прийшов на завод у досить-таки непростий час воєнного стану, — каже Михайло Валерійович. — Для мене все тут було новим — і специфіка роботи, і люди, і поставлене завдання зберегти кращі напрацювання своїх попередників та забезпечити дальший рух підприємства до найвищих стандартів якості продукції. Можливо, сьогодні ще зарано підбивати якісь підсумки у великих масштабах, але мені приємно, що я попав у те місце, де можу сповна реалізувати свої організаторські навички. З колективом я знайшов позитивні точки дотику і взаєморозуміння. А це — головне!

З незалежних від адміністрації підприємства причин

Михайло Данильченко, Світлана Кльопко і Любов Хоржевська

початок російсько-української війни вплинув на зменшення випуску мінеральної води на 60 відсотків. Але з літа минулого року тут збільшили її розлив і вже перевершили довоєнні обсяги. У теплі місяці року налагодили роботу у дві зміни. Це, звісно, принесло свої позитивні результати. Підприємство сумлінно сплачує податки до місцевого бюджету, не має заборгованості із заробітної плати і вносить свій вагомий внесок у реаліза-

цію соціальних питань Мурованокуріловецької громади. Два представники колективу воюють у лавах ЗСУ, а підприємство постачає мінеральну воду нашим захисникам.

На рівні сучасних екологічних вимог на заводі відновили та нарощують випуск води у скляних пляшках об’ємом 0,5 літра і літр. Модернізація виробничих потужностей дає можливість випускати продукцію у такій тарі в межах 400 тисяч пляшок за сезон. І це, кажуть, не межа. Важливо, щоб був ринок збуту продукції. На нинішній рік уже укладено договори з торговельними мережами та оптовими покупцями Вінницької, Київської, Хмельницької, Одеської, Житомирської, Львівської та Чернівецької областей.

Принадібно нагадаємо, що щедро насичена сріблом та корисними мінералами вода «Регіна» з природно-гідрологічної зони села Житники вже 126 років дарує людям здоров’я, красу та молодість.

Віктор ЗЕЛЕНЮК, власкор «Вінниччини»
Фото автора

Свген Бочковський, Олександр Марінов і Віталій Хоржевський

Кросворд «Умілі руки»

Склав Василь ВЕРБЕЦЬКИЙ

По горизонталі: 4. Великого розміру молоток для подрібнення каменю, для кування заліза, забивання чого-небудь. 6. Вид сокири з лезом, розташованим перпендикулярно до топорища (як у мотиці, кирці). 8. Ручне знаряддя, яким січуть, рубають що-небудь. 9. Доло-то для художнього різьблення, а також для витискання орнаментів на шкірі. 10. Прилад для визначення кутів розмірів. 13. Ручний кошик із лубу або лози. 14. Теслярська сокира із широким лезом, якою тешуть дерево. 15. Тонкий металевий стрижень із гострим кінцем і вушком, у яке всилюється нитка для шиття. 17. Сплетена із лози риболовна снасть, що має форму лійкоподібної корзини. 23. Оптичний прилад із двох скелець на дужках, який використовують при вадах зору або для захисту очей від яскравого світла та механічних ушкоджень. 24. Струминний насос для відсмоктування (при значному розрідженні) газів,

пари або сипких тіл. 25. Металевий інструмент із зубцями для розпилювання різних матеріалів. 26. Тонко зсукана, скручена пряжа, що використовується для шиття, в’язання, вишивання, виготовлення тканин тощо. 27. Важка, з тупим клиноподібним лезом сокира для розколювання колод і дров.

По вертикалі: 1. Знаряддя для рубання і тесання, що являє собою насаджено на дерев’яний держак залізну лопать із гострим лезом з одного боку та обухом — з другого. 2. Найдавніше ручне знаряддя для обробки ґрунту під посів у вигляді палиці, звичайно з кам’яним або металевим клинком. 3. Дрібне виробництво готових виробів, що базується на ручній техніці при відсутності виробничого поділу праці. 5. Спеціальний рубанок для витісування дощок, планок тощо з фігурними краями. 7. Тупа, важка частина гострого знаряддя (переважно сокири) (ї) міститься з протилежного боку від гострої частини. 11. Отвір у голці, через який просилують нитку. 12. Металорізальний інструмент для чистої обробки зубчастих коліс. 16. Частина оптичного приладу (одна або декілька лінз), обернена до предмета, який спостерігають або фотографують. 18. Інструмент, що нагадує фрезу або набір фрез і застосовується для обробки поверхні металу, каміння тощо. 19. Стрижень, призначений для передачі тягових зусиль від однієї частини механізму до іншої. 20. Апарат для очищення повітря (газу) від завислих у ньому твердих частинок (пилу), дія якого ґрунтується на використанні відцентрової сили. 21. Сталевий брусок із насічкою, вид напилка. 22. Крапка, зроблена кернером на деталі під час розмічування її.

Пристрій у вигляді металевого листа з дрібними дірочками або сітка для просіювання та сортування сипких речовин. 11. Отвір у голці, через який просилують нитку. 12. Металорізальний інструмент для чистої обробки зубчастих коліс. 16. Частина оптичного приладу (одна або декілька лінз), обернена до предмета, який спостерігають або фотографують. 18. Інструмент, що нагадує фрезу або набір фрез і застосовується для обробки поверхні металу, каміння тощо. 19. Стрижень, призначений для передачі тягових зусиль від однієї частини механізму до іншої. 20. Апарат для очищення повітря (газу) від завислих у ньому твердих частинок (пилу), дія якого ґрунтується на використанні відцентрової сили. 21. Сталевий брусок із насічкою, вид напилка. 22. Крапка, зроблена кернером на деталі під час розмічування її.

Відповіді на кросворд:

По горизонталі: 4. Молот. 6. Тесля. 8. Кирка. 9. Доло-то. 11. Голце. 12. Колесо. 13. Кошик. 14. Теслярська сокира. 15. Кошик. 17. Сплетена із лози риболовна снасть. 23. Кошик. 24. Струминний насос. **По вертикалі:** 1. Рубанок. 2. Молот. 3. Сітка. 5. Рубанок. 7. Тупа. 11. Голце. 12. Колесо. 16. Лінза. 18. Фреза. 19. Стрижень. 20. Апарат для очищення повітря. 21. Сталевий брусок. 22. Крапка.

